

Koonga valla üldplaneeringu seletuskiri

Koostaja: Koonga Vallavalitsus

Konsultant: AS Kobras

Ekspert: Teele Nigola (volitatud maastikuarhitekt,
tase 7, kutsetunnistus nr 089284)

Vastu võetud: Koonga Vallavolikogu 28.04.2016 määrusega nr 13

Kehtestatud: Koonga Vallavolikogu 29.06.2016 määrusega nr 21

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus.....	3
1. Ruumilise arengu põhimõtted	4
2. Maakasutus- ja ehitustingimused ning detailplaneeringute koostamise alused	5
2.1. Elamumaa.....	7
2.2. Ärimaa.....	8
2.3. Üldkasutatav maa	8
2.4. Tootmismaa	9
2.5. Puhke- ja virgestusmaa	9
2.6. Aiandusmaa	10
2.7. Maavarad.....	10
2.8. Kalmistute maa	12
2.9. Teed ja tehnovõrgud	12
2.9.1. Elektrivarustus	12
2.9.2. Veevarustus ja reoveekäitlus.....	13
2.9.3. Teed	15
2.9.4. Andmeside	21
2.9.5. Soojavarustus.....	22
2.9.6. Maaparandussüsteemid.....	22
2.10. Jäätmekäitus	22
3. Üleujutusala	22
4. Väärtuslikud alad ja nende maakasutustingimused	22
4.1. Roheline võrgustik	23
4.2. Väärtuslikud maastikud.....	24
4.3. Väärtuslik põllumajandusmaa	30
4.4. Kultuurimälestised ja 20. saj väärtuslik arhitektuuriobjektid.....	31
4.5. Pärandkultuuri objektid.....	35
4.6. Kaitstavad loodusobjektid ja Natura 2000 alad.....	35
4.7. Ürglooduse objektid	37
5. Ehituskeeluvööndi vähendamine	38
6. Üldplaneeringu elluviimine	38
6.1. Maa juhtotstarbe mõiste, rakendus ja maa reserveerimine.....	38
6.2. Ettepanekud maa munitsipaalomandisse taotlemiseks.....	38
6.3. Detailplaneeringu koostamise kohustuse tekkimine	41
6.4. Üldplaneeringu rakendamiseks vajalikud tegevused ja majanduslikud võimalused.....	42
6.5. Keskkonnamõju seireks kavandatavad meetmed ja mõõdetavate indikaatorite kirjeldus.....	42
7. Joonised	44
8. Üldplaneeringu seletuskirja lisad	44
Kasutatud allikad	44

Sissejuhatus

Koonga valla üldplaneeringu koostamise aluseks on Koonga Vallavolikogu 25. märtsi 2010. a otsus nr 33.

Käesolev üldplaneering on koostatud aastateks 2016-2025.

Üldplaneeringu koostamisel on lähtutud eelkõige vajadusest tagada kohaliku kogukonna kestev areng. Üldplaneeringu koostamisel võeti aluseks Koonga valla arengukava, kehtiv Pärnu maakonnaplaneering ja Pärnu maakonna teemaplaneeringud, arvestati koostatava 330/110 kV elektriliini teemaplaneeringuga.

Üldplaneeringu eesmärk on valla üldise ruumilise arengu kujundamine, detailplaneerimise kohustusega alade ja juhtude ning detailplaneeringu kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste määramine.

Käeolev üldplaneering hõlmab kogu Koonga valla territooriumi. Üldplaneering on koostatud tööseminaride, avalike tutvustuste ja arutelude käigus, milles osalesid Koonga valla elanikud, ettevõtjad ja maaomanikud, vallavalitsuse spetsialistid, volikogu liikmed jt.

Üldplaneeringu koostamisel on kasutatud õigusakte seisuga 19.03.2015 ja üldplaneeringu kaardimaterjal tugineb ametkondadelt saadud andmetele seisuga 19.03.2015.

Koonga üldplaneering koosneb joonistest, seletuskirjast ja lisadest. Käesoleva seletuskirja juurde kuuluvad järgmised joonised:

1. Joonis 1 mõõtkavas 1:30 000, alapealkirjaga Põhijoonis. Joonisele on koondatud enamuse põhilisest informatsioonist.
2. Joonis 2 mõõtkavas 1:30 000, alapealkirjaga Pärändkultuur ja loodus. Põhijoonist täiendav joonis.
3. Joonis 3 mõõtkavas 1:30 000, alapealkirjaga Maardlad ja tehnorajatised. Põhijoonist täiendav joonis.
4. Tihedama asustusega külakeskuste põhiliste tehnovõrkude ja teede joonised:

Koonga valla üldplaneering

- 4.1. Koonga külakeskuse kaart mõõtkavas 1:5 000;
- 4.2. Lõpe külakeskuse kaart mõõtkavas 1:5 000;
- 4.3. Irta külakeskuse kaart mõõtkavas 1:5 000;
- 4.4. Oidrema külakeskuse kaart mõõtkavas 1:5 000.

1. Ruumilise arengu põhimõtted

Ruumilise arengu põhimõtted on arengusuunad, kuhu Koonga vald tahab maakasutuse planeerimises liikuda. Ruumilise arengu põhimõtted on üldised ja maakasutus peab nendele tuginema. Täpset maakasutust kümne aastase perspektiiviga on raske prognoosida, küll aga on võimalik kokku leppida ruumilise arengu põhimõtetes maakasutuse planeerimisel.

Ühist kokkulepet peegeldavad põhimõtted on olulised ka seetõttu, et võimaldavad hästi jälgida üldplaneeringu aegumist – kui arendustegevus ei vasta enam ruumilise arengu põhimõtetele, siis on ilmselt arengusuunad oluliselt muutunud ja tuleb koostada uus üldplaneering.

Ruumilise arengu põhimõtete kavandamisel on lähtutud Koonga valla arengukavas toodud tulevikuvisioonist:

- positiivse mainega, soodne majandus- ja investeerimispiirkond;
- tasakaalustatud asustuse ja kohalikke vajadusi rahuldava teeninduskeskuste võrgustikuga elanike arvu kasvule orienteeritud piirkond;
- turvaline ja mainekas elamispiirkond;
- heakorrastatud ja kasvava tähtsusega puhke- ning turismipiirkond;
- konkurentsivõimelise hariduse pakkuja (alg-, põhiharidus; täiend- ja ümberõpe);
- tugev kultuurifunktsioonide kandja.

Lähtudes arengukavas toodud tulevikuvisioonist ja üldplaneeringu koostamise tööseminaride tulemustest on ruumilise arengu põhimõtted järgmised:

1. Külade algse struktuuri taastamiseks soodustatakse elamute ehitamist ajaloolistes talukohtades nende algses kohas.
2. Üldjuhul hoidutakse ehituskeeluvööndi vähendamisest.
3. Tootmismaid arendatakse eelkõige olemasolevatel endistel põllumajanduslikel tootmismaaadel, kasutades ära olemasolevat infrastruktuuri.

Koonga valla üldplaneering

4. Tuuleparke Koonga valda ei planeerita.
5. Tootmis- ja mäetööstusmaal kavandatavate tegevuste negatiivne mõju ei tohi ulatuda elamu- või maatulundusmaa sihtotstarbega maal asuva elamu õuealale ega halvendada elanike elukeskkonda.
6. Olemasolevatele ja reserveeritavatele elamumaadele võib anda ärimaa kõrvaljuhtotstarbe.
7. Teedevõrgu arendamine on suunatud eelkõige tolmuva- või asfaltkatte tagamisele suuremate külade vahel ja riigimaanteedel.

2. Maakasutus- ja ehitustingimused ning detailplaneeringute koostamise alused

Koonga valla üldplaneeringuga haaratud alad on valdavalt hajaasustusega detailplaneeringu kohustuseta ala, kus säilitatakse hajaasustus ja senine maakasutus – põllu- ja metsamajandus, elamumaa ja tootmismaa. Detailplaneeringu koostamise kohustuseta alal on üldjuhul ehitamise aluseks projekteerimistingimused, ehitusteatis ja ehitusprojekt, kui käesolevas üldplaneeringus ei ole sätestatud teisiti.

Maakasutuse sihtotstarbe muutmine detailplaneeringu koostamise kohustuseta aladel toimub vastavalt kehtiva Maakatastriseaduse § 18 lõigetele 7 ja 8 ning seda ei loeta üldplaneeringu muutmiseks.

Detailplaneeringu koostamise kohustuse tekkimine on juhtumipõhine ning sätestatud käesoleva seletuskirja punktis 6.3.

Maakasutuse juhtotstarve on üldplaneeringuga määratav maa-ala kasutamise valdav otstarve, mis määrab ära edaspidise maakasutuse põhisuunad. Planeeringujoonistel on toodud olemasolev ja perspektiivne ehk reserveeritud maakasutus (juhtotstarve). Maa reserveeritakse mingiks kindlaks juhtotstarbeks, et vajaduse korral oleks antud ala võimalik tulevikus kasutada üldplaneeringus ettenähtud viisil.

Maa reserveerimise tähendus ja rakendus on lahti seletatud peatükis 6.1.

Lisaks käesolevas peatükis toodud tingimustele tuleb maakasutusel ja ehitamisel järgida õigusaktidest tulenevaid piiranguid ja nõudeid.

Üldplaneeringu juhtotstarvete kirjeldused:

1. Kogu olemasolevat hajaasustuses paiknevat elamumaa üldplaneeringu joonistel märgitud ei ole. Planeeringujoonistel märgitud **elamumaa** jaguneb:

- 1.1. **Endiste talukohtade maa** – üksikelamute ehituseks sobilik endiste talukohtade maa.
- 1.2. **Korterelamumaa** – kolme ja enama korteriga, ühise sissepääsu ja trepikojaga elamu. Korterelamumaale võib ehitada korterelamute asemel ka rida- ja paariselamuid. Alale võivad jääda elamuid teenindavad ehitised ning elamute lähiümbruse puhke- ja spordiotstarbeline maa ning rajatised.
2. **Valge ala** – valgel alal ei tehta valla üldplaneeringuga ettepanekut maa sihtotstarbe muutmiseks, kuid muutmisele piiranguid ei seata.
3. **Mäetööstusmaa** – tähistab kaevandatavaid alasid, karjääride ja turbatootmise alla jäävaid alasid. Siia võivad kuuluda ka kaevandamisega seotud ja seda teenindavad spetsiifilised maapealsed hooned, rajatised, ladustamisplatsid jms.
4. **Teemaa** (üldplaneeringu kaardil tähistatud tee leppemärgi ja tee numbri või nimega, planeeritav uus tee on tähistatud tee nimega) – maantee, puiestee, tänav või muu liikluseks kavandatud rajatis koos seda moodustavate sõidu- ja kõnniteede, teepeenarde ja haljas- või muude eraldusribadega. Kergliiklus on jalgsi, jalgrattaga, rulluisude, ratastooli jms liiklemise üldnimetus.
5. **Tootismaa** – tööstusliku ja põllumajandusliku tootmisega seotud hoonete, neid teenindavate abihoonete ja rajatiste maa.
6. **Ärimaa** – kaubandus-, teenindus-, toitlustus-, majutus- ja büroo- ja kontorihoonete maa, tanklate maa, raadioside rajatiste maa.
7. **Jäätmekäitluse maa** – olmejäätmete prügila ning reovee puhastusrajatise alune ja neid teenindav maa.
8. **Üldkasutatav maa** – alal asuvad või alale võib rajada avalikku funktsiooni täitvaid (ehk üldmaa ja/või sotsiaalmaa sihtotstarbega haakuvaid) hooned: valitsus- ja ametiasutusi, meditsiinasutusi, sotsiaalhoolekande asutusi, teadus-, haridus- ja meediaasutusi, spordi- ja kultuuriasutusi, avalikus kasutuses olevaid parke, parklaid ja teid, ning vaba aja veetmisega seotud asutusi sõltumata nende omandivormist. Üldplaneeringus ei eristata ühiskondlike- ja üldkasutatavate hoonete maid kuuluvuse järgi omavalitsuse, riigi või eraomandisse. Siia kuuluvad ka valla munitsipaalomandisse taotletavad virgestus- ja puhkealad. Üldplaneeringu joonistel (Joonis 1 ja Joonis 3) on eraldi välja toodud üldkasutatava maa eriliigid – kalmistute maa ja aiandusmaa:
 - 8.1. **Aiandusmaa** – maa, mis on ette nähtud elanikele isiklikuks tarbeks põllumajandussaaduste kasvatamiseks ja hobiaianduseks. Ühtlasi on aiandusmaa kasutuses puhkeotstarbeliselt.

8.2. **Kalmistute maa** (üldplaneeringu joonistel 1 ja 3 tähistatud kalmistu nimega) – Kalmistu ja lahkunute matmisega seotud ehitiste maa-ala, kalmistu juurdepääsutee ja parkla.

2.1. Elamumaa

Eraldi on üldplaneeringu joonistel (Joonis 1 ja Joonis 3) märgitud korterelamute maa ja endistele talukohtadele elamute ehitamiseks sobiv maa. Endiste talukohtade maa väljaselgitamisel on lähtunud juurdepääsuteede olemasolust ajalooliste talukohtadeni. Elamuehitus on lubatud kõikjal, kus seda ei välista kehtivatest õigusaktidest või käesolevast planeeringust tulenevad piirangud.

Maakasutus- ja ehitustingimused:

- külade ajaloolise struktuuri säilitamiseks ja taastamiseks soositakse elamute teket endistele talukohtadele nende algses kohas;
- endisele talukohale elamu püstitamisel minimaalset krundi suurust ei määrata;
- valgel alal saab uue elamu püstitamiseks ehitusõiguse katastriüksus, mille suurus on vähemalt 0,5 ha;
- roheline võrgustiku alal saab uue elamu püstitamiseks ehitusõiguse katastriüksus, mille suurus on vähemalt 1 ha ja tagatakse roheline võrgustiku toimimine;
- elamumaa juhtotstarbega maal on lubatud määrata kuni 50 % ulatuses ärimaa sihtotstarvet, et soodustada turismi ja teenustesektori (majutus, toitlustus) arengut, sealjuures ei tohi ärimaa arendamisega kaasneda olulist negatiivset mõju naaberaladele (nt liiklusvoogude suurenemine, müra ja muu häirimine);
- ehitusluba uute eluhoonete ehitamiseks antakse vaid siis, kui ehitusloa andmise hetkel on tagatud mõistlik juurdepääs avalikus kasutuses oleva teeni;
- olemasolevatel elamualadel ehitamisel tuleb järgida väljakujunenud hoonestuse tihedust ja struktuuri, samuti ehitusmahtusid ja arhitektuurseid lahendusi (katusekalded, korrused, aknad, välisviimistlusmaterjalid jne), ehitiste välisilme peab sobituma ümbritseva miljööga;
- elamumaale juurdepääsuteede ja liinide rajamisel kasutada eelkõige olemasolevat taristut tagades juurdepääsu avalikult teelt;
- juurdepääsuteed elamumaale peavad olema läbitavad päästeautodele;
- ehitustegevusel tuleb tagada olemasolevate maaparandussüsteemide toimimine, maaparandussüsteemid on kantud üldplaneeringu joonisele 3;

Koonga valla üldplaneering

- elamualale piirdeaedade rajamisel tuleb kinni pidada väljakujunenud traditsioonist;
- uute hoonete projekteerimisel ja ehitamisel tuleb tagada veevarustuse ja reoveepuhastuse vastavus keskkonnanõuetele;
- tehnovõrkude (elekter, side) väljaarendamine toimub arendaja ja võrguvaldaja vahelisel kokkuleppel;
- hoonestuse (õuede) kavandamisel arvestada looduslike tingimustega (nagu liigniisked alad, ilmakaared, valitsevad tuuled ja selle eest kaitset pakkuv kõrghaljastus jmt);
- elamute vähim lubatud kaugus kalmistutest on 100 m.

2.2. Ärimaa

Ärimaa on lubatud üldplaneeringu joonistel (Joonis 1 ja Joonis 3) märgitud ärimaa juhtotstarbega aladel, elamumaa (ptk 3.1) ja tootmismaa (ptk 3.4) juhtotstarbega aladel ning kõikjal, kus seda ei välista kehtivatest õigusaktidest või käesolevast planeeringust tulenevad piirangud.

Maakasutus- ja ehitustingimused:

- kohalik omavalitsus kaalub detailplaneeringu koostamise vajadust vastavalt käesoleva planeeringu peatükile 6.3.;
- ärimaa juhtotstarbe rakendamisel ei tohi kahjustada ega piirata naaberkinnistute omanike ja valdajate huve ega õigusi;
- detailplaneeringu algatamisel tuleb kaalutleda keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkust;
- detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilisel hindamisel tuleb muu hulgas hinnata ka sotsiaalseid aspekte.

2.3. Üldkasutatav maa

Üldkasutatav maa on kujutatud üldplaneeringu joonistel (Joonis 1 ja Joonis 3). Valla omandisse taotletava üldkasutatava maa kasutusotstarvet on kirjeldatud peatükis 6.2. tabelis 6.

Üldkasutataval maal ehitamisel määratakse maakasutus- ja ehitustingimused projekteerimistingimustega, ehitusteatise ja ehitusprojektiga ning vajadusel detailplaneeringuga.

2.4. Tootmismaa

Tootmismaa on lubatud üldplaneeringu joonistel 1 ja 3 märgitud tootmismaa juhtotstarbega aladel. Valgel alal on lubatud tootmismaa juhtotstarve, kui kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnahäiringut.

Maakasutus- ja ehitustingimused:

- ehitusõigus, parkimine, tehnovõrgud ja -rajatised, haljastuse ja heakorra põhimõtted määratakse projekteerimistingimustega, ehitusteatise ja ehitusprojektiga ning vajadusel detailplaneeringuga;
- olemasolevatele ja reserveeritud tootmismaadele võib mitmekesisema arengu võimaldamiseks lubada kuni 50 % ulatuses ärimaa sihtotstarvet (võimaldab ala arendada kas tootmis- või ärimaana või nimetatud juhtotstarvete kombinatsioonina);
- tootmisega, millega kaasneb kinnistuülene mõju elamumaa sihtotstarbega või maatulundusmaa sihtotstarbega maal asuva elamu õuealale või üldkasutatavale maale, võib lubada tegevusi ainult detailplaneeringu alusel ja mõjutatud kinnistuomanike nõusolekul;
- tootmisel, mille puhul kinnistuülene mõju võib olla oluline, on keskkonnamõju strateegiline hindamine kohustuslik;
- detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilisel hindamisel tuleb muu hulgas hinnata ka sotsiaalseid aspekte ja kumulatiivseid mõjusid;
- kinnistuülestest mõjude hulka arvatakse ka kinnistul kavandatava tegevusega kaasnevat transpordist põhjustatud mõju (müra, tolm, valgusreostus, liiklusohutus, lõhn jms);
- lõhnaaine lühiajalist esinemist sõnniku laotamisel ei loeta kinnistuüleseks mõjukuks, kui on järgitud sõnniku hoidmise ja laotamise parima võimaliku tehnika nõudeid;
- liikluskorralduslike vahenditega ja juurdepääsude planeerimisel tuleb vältida tootmismaaga seotud transpordi liikumist läbi elamu- ja puhkealade;
- tootmishooned peavad sobituma ümbritseva miljööga;
- ohtlike ettevõtete ei ole lubatud planeerida elamualadele lähemale kui 300 meetrit;

2.5. Puhke- ja virgestusmaa

Puhke- ja virgestusmaana nähakse eelkõige avalikus kasutuses olevat maad. Puhke- ja virgestusvõimaluste tagamine on kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Ärilistel eesmärkidel rajatud puhkeehitiste alune maa on ärimaa juhtotstarbega.

Valla omandisse taotletavad puhke- ja virgestusalad on loetletud peatükis 6.2. tabelis 7.

2.6. Aiandusmaa

Aiandusmaa alla kuuluvad alad, millel võivad kohalikud elanikud isiklikuks tarbeks põllumajandussaaduseid kasvatada. Ühtlasi on need maad kasutuses puhkeotstarbeliselt.

Aiandusmaana on reserveeritud:

1. Oidremaa aiamaad
2. Lõpe aiamaad
3. Koonga aiamaad
4. Irta aiamaad

Valla omandisse taotletavad aiandusmaad on loetletud peatükis 6.2. tabelis 7.

Maakasutustingimused:

- aiandusmaa kasutamine ei anna õigust nimetatud maa erastamiseks/ostmiseks;
- maa kasutamine on lubatud ainult taimekasvatusele eesmärkidel;
- aiandusmaale ei või istutada pikaealisi ja kõrgekasvulisi vilja- ja ilupuid;
- aiandusmaal ei tohi kasvatada kergesti metsistuvaid agressiivse levikuga taimeliike;
- aiandusmaal võib kohaliku omavalitsuse loal ja tingimustel püstitada alla 20 m² suuruseid ilma vundamendita kergkasvuhooneid, muude ehitiste/rajatiste püstitamine on keelatud.

2.7. Maavarad

Koonga vallas on 11 maardlat: 5 turba-, 2 liiva- ja 4 dolokivimaardlat (vt tabel 1).

Koonga dolomiidimaardla ning Lavassaare turbamaardla on üleriigilise tähtsusega maardlad, ülejäänud maardlad on kohaliku tähtsusega. Maavaravaru on aktiivne, kui selle kaevandamisel kasutatav tehnoloogia ja tehnika tagavad maapõue ratsionaalse kasutamise ja keskkonnanõuete täitmise ning maavara kasutamine on majanduslikult kasulik.

Kaevandamist planeeritaks üldplaneeringu joonistel 1 ja 3 märgitud mäetööstusmaa juhtotstarbega aladel. Planeeringujoonisel märgitud mäetööstusmaa laienemist planeeringujoonisele kandmata aktiivse maavaravaruga Valgele alale ei loeta üldplaneeringu muutmiseks.

Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikul põllumajandusmaal, väärtuslikel maastikel, pärandkultuuri või ürglooduse objektidel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine möödapääsmatu ja majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt kaaluda kaasnevaid mõjusid ja arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel,

Koonga valla üldplaneering

korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevandavate meetmete rakendamiseks.

Üldplaneeringu joonistel 1 ja 3 on kujutatud maardlad ning nende piiridesse jäävad aktiivsed maavara tarbevarud.

Tabel 1. **Maardlad**

Registri-kaart nr	Kasutusala	Maardla nimetus	Pindala (ha)	Geoökoloogilised tingimused
77	ehitusdolokivi	Koonga	579,6	Maardlal asub Naissoo looduskaitseala (100.92 ha). Kuna pool dolomiidivarust jääb allapoole veetaset, hakkab karjäär põhjaveet drenima aastaringsest. On oht, et 1-2 km raadiuses jäävad madalad talude kaevud kuivaks
95	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	Võlla	9954,83	Maardlal asub Nätsi-Võlla looduskaitseala (9665.00 ha).
164	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	Lihula	5788,14	Maardlal asub Lihula maastikukaitseala (4524.40 ha). Maardla edelaossa jääb metsiste mäguala.
182	ehitusliiv	Mustu-Nõmme	23,27	Keskonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole.
186	ehitusliiv	Sooba	22,7	Maardlal asub Tuhu maastikukaitseala (13,8 ha). Maardlal ja selle vahetus läheduses inimasustus puudub.
197	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	Lavassaare	19701,92	Maardla Koonga valda jääval osal asub Lavassaare hoiuala.
433	ehitusdolokivi	Tarva	17,19	Kaevandamine ei mõjuta oluliselt Tarva küla kaevude veevarustust.
469	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	Kesu	2546,26	Maardla Koonga valda jääval osal (24,66 ha) asub Avaste looduskaitseala.
560	vähelagunenud turvas, hästilagunenud turvas	Kaseraba	1106,85	Keskonna- ja looduskaitse kitsendusi ei ole. Alustatud on Lavassaare looduskaitseala moodustamise menetlust maardla alale.
671	viimistlus-dolokivi	Mihkli	17,35	Kurese maastikukaitseala ja Kurese loodusala (Natura ala).
858	tehnoloogiline dolokivi, ehitusdolokivi	Tamme	20,97	Looduskaitse kitsendusi ei ole

2.8. Kalmistute maa

Koonga vallas on Mihkli kalmistu ja Kalli kalmistu, vt üldplaneeringu joonised 1 ja 3. Kalmistute maa on üldkasutatav maa. Kalmistute maale peab olema tagatud vaba ja heakorrastatud juurdepääs. Elamumaad ja tootmistaad lähemale kui 100 m kalmistute maale ei planeerita. Samuti ei planeerita tootmistegevust, mis tekitab kalmistute maal ülemäärast keskkonnahäiringut.

2.9. Teed ja tehnovõrgud

2.9.1. Elektrivarustus

Planeeringu alal olevad peamised alajaamad ja üle 10 kV pingega elektri õhuliinid kajastuvad üldplaneeringu joonistel 1 ja 3.

Elektriliinide rajamisel on soovitatav kasutada olemasolevaid trasse. Uute trasside paiknemine määratakse planeeringute ja projektide koostamise käigus.

Planeeritavale alale tuuleparke planeeritud ei ole. Tuulepargi all mõeldakse käesolevas planeeringus mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnevat tuuleelektrijaama.

Üldiselt on planeeringualale lubatud ehitada kuni 28 m kõrguseid üksiktuulikuid. Kuni 28 m kõrguseid üksituulikuid käsitletakse tavaliste tootmisüksustena (vt ptk 2.4.).

Kõigi tuulegeneraatorite ehitamisel tuleb ehitusloa eelnõud ja ehitusteatised Kaitseministeeriumiga eelnevalt kooskõlastada.

Erandina on joonisel 3 märgitud alad, kus tohib ehitada 28 m kõrgemaid üksiktuulikuid järgmistel tingimustel:

- igale alale on lubatud ehitada üks tuulik;
- tuulikud peavad üksteisest paiknema vähemalt 1 km kaugusel;
- joonisel 3 on märgitud igal alal tinglik maksimaalne lubatud tuuliku kõrgus meetrites;
- tuuliku ehitusõiguse saamiseks on nõutav detailplaneering;
- nõutav detailplaneering tuleb võimalikult varases planeerimisetapis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga lennundusseaduse § 35 lõike 6¹ alusel;
- maardlate alale võib tuulikuid püstitada peale maavaravaru ammendumist;
- tuuliku ehitamiseks on soovitatav eelistada lagedat maastikku.

Joonistele 1 ja 3 on kantud kavandatava Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi kulgemise eelistatud variant Oidrema külas. Muus osas kulgeb planeeritav Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliin üldjoontes olemasoleva 110 kV elektriliini trassikoridoris.

Elektripaigaldiste kaitsevööndite ulatus on kehtestatud majandus- ja taristuministri määrusega 26.06.2015 nr 73 "Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded" § 10 (vt tabel 2).

Tabel 2. Elektripaigaldiste kaitsevööndid

Elektripaigaldis	Kaitsevööndi ulatus	Kaitsevööndi määrang
Kuni 1 kV pingega õhuliin	2 m	Liini teljest
1 kuni 20 kV pingega liinidel õhukaabli kasutamise korral	3 m	Liini teljest
1 kuni 20 kV pingega liinidel	10 m	Liini teljest
35 kuni 110 kV	25 m	Liini teljest
220 kuni 330 kV	40 m	Liini teljest
Maakaabelliin	1 m	Mõttelised vertikaaltasandid äärmistest kaablites
Alajaamad ja jaotusseadmed	2 m	Piirdeaiast või seinast või nende puudumisel seadme

2.9.2. Veevarustus ja reoveekäitlus

Koonga valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine toimub vastavalt Koonga valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale (ÜVK). Vastavalt ÜVK-le on Koonga vallas ühisveevärk ja -kanalisatsioon ette nähtud Koonga, Lõpe ja Oidrema külates ning ühisveevärk Irta külas.

Reoveekogumisalade piir kajastub üldplaneeringu joonisel 3 ning tihedama asustusega külakeskuste põhiliste tehnovõrkude ja teede joonistel Lõpe külakeskuse kaart ja Koonga külakeskuse kaart.

Veevarustuseks kasutada võimalusel olemasolevaid veetrasse ja puurkaeve.

Koonga vallas välja ehitatud ühisveevärk ei suuda tuletõrjehüdrantide jaoks piisavat veevarustusvõimust tagada.

Tuletõrjiveega varustatus tagatakse olemasolevate ja rajatavate mahutitega ning tiikidega. Tuletõrje veevõtukohtade loetelus on Koonga kooli tarbeks kavandatavale veevõtukohtale toodud kaks asukohaalternatiivi. Perspektiivse tuletõrje veevõtukohta lõplik asukoht määratakse vallavalitsuse poolt.

Loetelu üldplaneeringuga määratud tuletõrje veevõtukohtadest, mis on tähistatud

Koonga valla üldplaneering

üldplaneeringu joonistel 1 ja 3 ning tihedama asustusega külakeskuste põhiliste tehnovõrkude ja teede joonistel:

- Koonga külas Koonga töökoja Tehno alajaama kõrval;
- Koonga külas vallamaja esine tiik (vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale aastateks 2016-2024 rekonstrueeritav veevõtukoht);
- Koonga külas Kesküla elamu ja Pärnu-Jaagupi – Kalli tee vahelisel alal;
- Koonga külas Koonga lasteaia perspektiivne tuletõrje veevõtukoht;
- Koonga külas Koonga kooli perspektiivne tuletõrje veevõtukoht;
- Pikavere külas kanala juures;
- Ura külas Ura tiik;
- Kõima külas mobiilimasti all vana töökoja juures;
- Kõima külas Karjamaa kinnistul (Tammaru laut) endise lauda juures;
- Kõima külas Kõima farmi kinnistul endise laudahoone küünipoolse otsa juures;
- Mihkli külas Viljakuivati kinnistul teraviljakuivati juurdepääsutee kõrval;
- Mihkli külas tiik Mihkli kiriku pastoraadi taga;
- Veltsa külas Vanamõisa jõe sillal;
- Oidrema külas tiik Oidremaa mõisa ees;
- Oidrema külas Otto kinnistul;
- Rabavere külas Rabavere sigala ja endise teraviljakuivati vahel;
- Rabavere külas Viljakuivati kinnistul Kuivati alajaama kõrval;
- Lõpe külas Lõpe tiik;
- Lõpe külas Agro kinnistul sigala juures;
- Lõpe külas Lõpe kooli juures;
- Lõpe külas tiik Tiigi kinnistul;
- Lõpe külas Lõpe klubi parkla ääres;
- Lõpe külas Lõpe klubi ja Lõpe kaupluse vahelisel haljasalal;
- Nätsi külas tiigid Pärnu – Lihula mnt ääres 31. km vasakut kätt;
- Koonga külas Koonga bussijaama tagune tiik;
- Koonga külas Koonga järv;
- Kuhu külas tiik Ansu kinnistul;
- Tarva külas 5 metsa veevõtukohta Pökari maaüksusel;
- Irta külas alajaama juures;
- Irta külas 450 m Irta bussipeatusest Kiisamaa suunal Tammi-Farmi kinnistul.

Tuletõrje veevõtukohtade aastaringse juurdepääsu ja kasutusvalmiduse peavad tagama nende valdajad.

2.9.3. Teed

Hea ühendus Pärnu, Lihula ja Pärnu-Jaagupi suunal tagavad elanikele võimaluse mõistliku ajakuluga jõuda tööle väljaspoole Koonga valda ja vastupidi. Teedevõrgu arendamine on suunatud eelkõige olemasolevate avalikus kasutuses olevate teede tehnilise heakorra säilitamisele ja intensiivsema liiklusega teedel tolmuva- või asfaltkatte tagamisele. Kõik rajatavad jalgratta- ja kõnniteed peavad arvestama puudega inimeste vajadustega.

Riigimaanteed arendamine toimub vastavalt “Riigimaanteed teehoiukavale 2014-2020”, mille punktis 4.1.2.4. Riiklik programm “Eesti teed tolmuvaaks 2030” viidatakse Maanteeameti kodulehel avalikustatud nimekirjale kruusateedest, kuhu ehitatakse tolmuvaad katted.

Tolmuva kate on ette nähtud rajada Koonga vallas kahele teele:

- Aastal 2017 Kalli – Tõstamaa – Värati teele nr 19131 kilomeetritele 0-11,091 (“Kruusateedele katete ehituseobjektid aastateks 2014-2017”, kinnitatud Maanteeameti peadirektori 18.03.2014 käskkirjaga nr 0106 ja muudetud käskkirjaga 22.05.2014 nr 0157)
- Aastatel 2014 ja 2015 Pärnu-Jaagupi – Kalli teele nr 19201 kilomeetritele 14,8-22,7 (“Kattega riigimaanteed rekonstrueerimisobjektid aastateks 2014-2017”, kinnitatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 28.11.2013 käskkirjaga nr 13-0387)
- Kruusakattega kõrvalmaanteedele katete ehitamine toimub vastavalt teehoiukavadele ning tee valdaja poolt kinnitatud valikumetoodikale

Käesoleva üldplaneeringuga tehakse Maanteeametile ettepanek tolmuva katte rajamiseks Vanamõisa-Koonga-Ahaste teele nr 16176 lõigul Mihkli – Koonga – Ahaste, Mihkli – Oidrema teele nr 19204 lõigul Mihkli – Tarva ja Tammaru – Mihkli teele nr 19205 täies ulatuses.

Praegu on liiklussagedus lõigul Mihkli – Koonga 85 autot/ööpäevas ja Koonga – Ahaste lõigul 71 autot/ööpäevas. Lõigul Koonga – Kalli on sagedus 282 autot/ööpäevas.

Siit ilmneb, et peamisesse tõmbekeskusesse Pärnusse jõudmiseks eelistatakse pikemat, kuid tolmuva kattega Koonga – Kalli lõiku lühemale Koonga – Ahaste lõigule, mis on tavaline kruusatee. Mihkli – Koonga – Ahaste tee tolmuva katte alla viimisega lüheneks teekond Pärnu ~ 6 km võrra ja paraneks kihelkonnakeskuse Mihkli ühendus vallakeskuse Koongaga.

Mihkli – Oidrema teele nr 19204 (pragune liikluskoormus 47 autot/ööpäevas) ja Tammaru –

Koonga valla üldplaneering

Mihkli teele nr 19205 (pragune liikluskoormus 33 autot/ööpäevas) tolmuvaaba katte rajamise vajaduse tingib Rail Baltic raudtee ehitus, millel suure tõenäosusega hakatakse kasutama ka Tarva dolokivikarjäärast pärit ehituskillustikku ning raskeveokite poolt tekitatud liikluskoormus Mihkli – Oidrema teel ja Tammaru – Mihkli teel kasvab.

Võimaliku kaevandamise alustamisega Koonga dolokivimaardlas tõuseb järsult transpordikoormus avalikult kasutatavatele teedele. Koonga dolokivimaardlasse kavandatava kahe karjääri rajamisega ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande (2008. aastal koostanud OÜ Inseneribüroo STEIGER), töö nr 08/0279) põhjal oleks ainuüksi toodangu väljaveoks vaja sooritada 14 edasi-tagasi reisi tunnis, ehk üks edasi-tagasi reis iga nelja minuti tagant.

Peamised suunad kaevise väljaveol Koonga dolokivimaardlast oleksid Pärnu-Jaagupi (mööda Pärnu-Jaagupi – Kalli teed nr 19201) ja Pärnu (mööda Vanamõisa – Koonga – Ahaste teed nr 16176) ning olemasolevaid teid kasutades läbiks kogu rasketransport Koonga keskasulat.

Rasketranspordist tingitud kahjuliku mõju leevendamiseks ja selle suunamiseks eemale Koonga keskasulast on planeeritud ümbersõidutee rajamine. Üldine maa-ala, millele ümbersõidutee ehitatakse on märgitud üldplaneeringu joonisele 3. Täpne ümbersõidutee asukoht määratakse projektiga ja vajadusel detailplaneeringuga. Ümbersõidutee peab valmima ühe aasta jooksul peale kaevandamise alustamist.

Teede kaitsevööndite ulatus Koonga tuleneb ehitusseadustiku § 71 ja Koonga valla teede kasutamise ja kaitse eeskirja § 2 lõikest 6 (vt tabel 3).

Tabel 3. Teede kaitsevööndid

Teede liik	Kaitsevööndi ulatus	Kaitsevööndi määrang
Riigimaantee	30 m	Äärmise sõiduraja välimisest servast
Kohalik maantee	20 m	Äärmise sõiduraja välimisest servast
Eratee	20 m	Äärmise sõiduraja välimisest servast

Olemasolevad avalikult kasutatavad teed ja kavandatavad uued teed on näidatud üldplaneeringu joonistel 1 ja 3 ning tihedama asustusega külakeskuste põhiliste tehnovõrkude ja teede joonistel.

Tabelis 4 kirjeldatud kohalikud teed asuvad üldiselt vallale kuuluval maal või jätkuvalt riigi omandis oleval maal. Mõningatel juhtudel võivad kohalikud teed asuda tervikuna või siis mingi teeosa ulatuses eraõigusliku isiku maal.

Tabel 4. Koonga valla avalikult kasutatavate teede nimekiri

Tee nr	Tee nimi	Tee liik	Kohalike teede ja metsateede puhul tee pikkus (m)
3340001	Tõitse tee	kohalik tee	2399
3340002	Külavahe tee	kohalik tee	634
3340003	Priitude tee	kohalik tee	149
3340004	Karinõmme tee	kohalik tee	1646
3340005	Sõnniku tee	kohalik tee	1152
3340006	Emmu tee	kohalik tee	1299
3340007	Peantse tee	kohalik tee	4042
3340008	Roogoja tee	kohalik tee	1244
3340009	Paimvere tee	kohalik tee	2329
3340010	Kalli tee	kohalik tee	686
3340011	Pärdimäe tee	kohalik tee	1014
3340012	Veltsa tee	kohalik tee	6539
3340013	Töökoja tee	kohalik tee	946
3340014	Rabavere tee	kohalik tee	2628
3340015	Tammessaare tee	kohalik tee	753
3340016	Klubi tee	kohalik tee	820
3340017	Urita tee	kohalik tee	1413
3340018	Rüütlimõisa tee	kohalik tee	507
3340019	Järve tee	kohalik tee	4619
3340020	Ura tee	kohalik tee	2423
3340021	Hõbeda tee	kohalik tee	2224
3340022	Võitra tee	kohalik tee	4075
3340023	Jänistvere tee	kohalik tee	1634
3340024	Tooma tee	kohalik tee	1418
3340025	Nedrema tee	kohalik tee	2270
3340026	Kiisa tee	kohalik tee	481

Koonga valla üldplaneering

3340027	Tiigitagune tee	kohalik tee	253
3340028	Pikavere tee	kohalik tee	5410
3340029	Saarimäe tee	kohalik tee	1022
3340030	Kuhu tee	kohalik tee	5245
3340031	Siimu tee	kohalik tee	1550
3340034	Kalmistu tee	kohalik tee	256
3340035	Suuresoo tee	kohalik tee	3017
3340036	Pärnade allee	kohalik tee	257
3340037	Vahesoo tee	kohalik tee	2395
3340038	Biopuhasti tee	kohalik tee	356
3340039	Laanealuse tee	kohalik tee	3720
3340040	Aida tee	kohalik tee	252
3340041	Parasmaa tee	kohalik tee	6608
3340042	Sõõrike tee	kohalik tee	3594
3340043	Linumänniku tee	kohalik tee	1818
3340044	Töökoja tee	kohalik tee	172
3340045	Vanatoa tee	kohalik tee	210
3340046	Matsiku tee	kohalik tee	266
3340047	Keblaste tee	kohalik tee	1201
3340048	Lasteaia tee	kohalik tee	617
3340049	Sootsa tee	kohalik tee	168
3340050	Poe tee	kohalik tee	184
3340051	Munakumäe tee	kohalik tee	1304
3340052	Maikse tee	kohalik tee	589
3340053	Mõisa tee	kohalik tee	288
3340101	Juhani tee	kohalik tee	919
3340102	Mustu tee	kohalik tee	1777
3340103	Biopuhasti tee	kohalik tee	275
3340104	Munaku tee	kohalik tee	726
3340105	Tammiku tee	kohalik tee	1413
3340106	Sepa tee	kohalik tee	734
3340107	Viljaku tee	kohalik tee	2315

Koonga valla üldplaneering

3340108	Tamme tee	kohalik tee	737
3340109	Kalda tee	kohalik tee	625
3340110	Tammiku tee	kohalik tee	740
3340111	Sillaotsa tee	kohalik tee	1448
3340112	Kaljusoõ tee	kohalik tee	757
3340113	Hiie tee	kohalik tee	3249
3340114	Tõllassepa tee	kohalik tee	507
3340115	Kilgi tee	kohalik tee	315
3340116	Paluküla tee	kohalik tee	795
3340117	Annuse tee	kohalik tee	351
3340118	Välja tee	kohalik tee	72
3340119	Kurese tee	kohalik tee	575
3340121	Vahekuru tee	kohalik tee	268
3340122	Kivimäe tee	kohalik tee	1154
3340123	Naissoo tee	kohalik tee	716
3340124	Taalja tee	kohalik tee	1588
3340125	Kärneri tee	kohalik tee	606
numbrita	Peegli tee	Kohalik tee	266
numbrita	Nõmme tee	kohalik tee	1025
numbrita	Vanaõue tee	kohalik tee	191
numbrita	Ardo tee	kohalik tee	84
numbrita	Takare tee	kohalik tee	383
numbrita	Juhkama tee	kohalik tee	206
3340735	Vana-Virtsu tee	metsatee	4887
3340737	Sõnnikusoo tee	metsatee	5203
3340738	Emmo tee	metsatee	2301
3340739	Soosalu tee	metsatee	3306
3340733	Mustu-Merivälja tee	metsatee	3804
8630734	Sooba tee	metsatee	2601
60	Pärnu – Lihula	tugimaantee	
16180	Karuse – Kalli	kõrvalmaantee	
19131	Kalli – Tõstamaa – Värati	kõrvalmaantee	

Koonga valla üldplaneering

16176	Vanamõisa – Koonga – Ahaste	kõrvalmaantee	
19204	Mihkli – Oidrema	kõrvalmaantee	
19205	Kõima - Mihkli	kõrvalmaantee	
19201	Pärnu-Jaagupi – Kalli	kõrvalmaantee	
19215	Irta-Kiisamaa	kõrvalmaantee	

Eesmärgiks on järk-järguliselt kõigi kohalike teede mustkatte alla viimine. Valla teedel on soovitatav monitoorida liiklussagedust ning mustkatte alla viimisel eelistada suurema liiklussagedusega teid.

Valla teede mustkatte tagamine toimub vastavalt eelarveliste vahendite olemasolule ja riigiteede mustkatte tagamine vastavalt riiklikule teehoiukavale.

Planeeritud kergliiklusteed:

1. Lageda tee
2. Vallamaja tee
3. Koonga-Kalli tee
4. Lõpe-Oidrema tee
5. Irta tee

Planeeritavad kergliiklusteed on kantud üldplaneeringu joonistel 1 ja 3 ning tihedama asustusega külakeskuste põhiliste tehnovõrkude ja teede joonistel.

Üldplaneeringu kaardile kantud Koonga-Kalli kergliiklustee asukoht on ligikaudne. Koonga-Kalli kergliiklustee rajamisel on nõutav detailplaneering, millega määratakse lõplik tee asukoht.

Maakasutus- ja ehitustingimused:

- Uute teede ehitamisel ning olemasoleva teedevõrgu arendamisel ja korrastamisel tuleb arvestada päästeautodele juurdepääsu tagamisega;
- Tee kaitsevööndisse (vt Tabel 3) võib uusi ehitusloa kohustuslikke ehitisi ehitada vaid tee omaniku nõusolekul. Piirangust võib kõrvale kalduda tee omaniku nõusolekul, kui see ei vähenda tee ohutust. Tee omanik ei või nõusoleku andmisest põhjendamatult keelduda;
- Tugi- ja kõrvalmaanteede teljest mõlemale poole kuni 20 m kaugusele võib uusi üle 0,9 m kõrguseid ehitisi ehitada ja istandikke rajada vaid tee omaniku nõusolekul, kui uusi

ehitisi ja istandikke kavandatakse olemasolevatest üle 0,9 m kõrgustest hoonetest tee poole. Piirangust võib kõrvale kalduda tee omaniku nõusolekul, kui see ei vähenda tee ohutust. Tee omanik ei või nõusoleku andmisest põhjendamatult keelduda;

- Katastriüksuste maakorralduslikul jagamisel tuleb vältida selliste uute katastriüksuste moodustamist, millele juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt halveneb. Juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt üle võõra kinnisasja määratakse kokkuleppel. Uute juurdepääsude rajamine avalikult kasutatavale teele toimub avalikult kasutatava tee omaniku nõusolekul;
- Olemasoleva tee kaitsevööndis tuleb vältida tegevust, mille tulemusel võib teelt lähtuv õhu saaste, müra, vibratsioon ja kiirgus avaldada kahjulikku mõju inimese tervisele ja heaolule. Kui sellise tegevuse kavandamine olemasoleva tee kaitsevööndis on möödapääsmatu, peab tegevuse kavandaja oma vahenditega võtma tarvitusele leevendavad meetmed;
- Tee kaitsevööndisse teise kaitsevööndiga ehitise ehitamisel tuleb eelistada kaitsevööndite ruumilist kattumist võimalikult suures ulatuses, võimalusel vältides ehitamist tee teenindamiseks määratud katastriüksusele;
- Uute maardlate kasutusele võtmisel ja liikluskoormuse suurenemisel kaevise väljaveo tõttu tuleb kaevandamisloa omanikul ja tee omanikul tagada uute liikluskoormusele vastavate juurdepääsuteede ja ümbersõitude rajamine ning olemasolevate teede kandevõime tugevdamine
- Ehitisi, mille kõrgus on suurem kaugusest avalikult kasutatava tee äärmise sõiduraja välimise servani, võib ehitada vaid avalikult kasutatava tee omaniku nõusolekul.

2.9.4. Andmeside

Koonga vallas on võimalik kasutada kolme mobiilsideoperaatori teenuseid. Koonga valla prioriteediks on interneti püsühenduse võimaluse parandamine, milleks tuleb teha koostööd teenusepakkujatega. Uute raadiosidemastide püstitamisel elamu või üldkasutatavate hoonete maale lähemale kui 100 m peab selleks olema elamumaa või üldkasutatava hoone maa omaniku nõusolek. Raadiosidemastide püstitamisel tuleb hoiduda väärtuslike maastike vaadete rikkumisest.

Üldplaneeringu joonistele 1 ja 3 ning tihedama asustusega külakeskuste põhiliste tehnovõrkude ja teede joonistele on kantud Eesti Lairiba Sihtasutuse (ELASA) sidevõrgu liinirajatis.

Sideehitiste kaitsevööndi ulatus on kehtestatud majandus- ja taristuministri määrusega

Koonga valla üldplaneering

26.06.2015 nr 73 “Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded” § 14, mille kohaselt on kaitsevööndi ulatus mõlemal pool sideehitist maismaal 1 meeter sideehitisest või sideehitise välisseinast sideehitise paralleelse mõttelise jooneni või tõmmitsatega raadiomasti korral 1 meeter välimiste tõmmitsate vundamendi välisservast ühendades tõmmitsad mõtteliseks kolmnurgaks, vabalt seisva masti korral 1 meeter vundamendi välisservast.

2.9.5. Soojavarustus

Koonga vallas on kõik eratarbijad lokaalkütetel. Individuaalkütteks on eelistatud päikeseenergiat ja taastuvat tooret kasutavaid kütteviise. Küttesüsteemide ehitamisel ei ole soovitatavad fossiilsetel kütustel põhinevad lahendused.

2.9.6. Maaparandussüsteemid

Nii дренаaz kui ka kraavkuivendusega maaparandussüsteemid on kujutatud üldplaneeringu joonisel 3 sinise ruudustikuga.

Maaparandussüsteemide eesvoolud on kujutatud üldplaneeringu joonisel 3.

2.10. Jäätmekäitus

Jäätmekäitus on määratud riikliku jäätmekavaga ning valla jäätmekava ning jäätmehoolduseeskirjaga. Uusi jäätmete ladestuskohti valda ei planeerita. Jätkatakse nõuetekohaselt suletud Koonga prügila järelhooldust. Jätkatakse kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumist elanikelt kogumisringidega ja Koonga ning Lõpe külas selleks kohandatud ruumides. Kasutatud olmeelektroonikat kogutakse elanikelt Koonga ja Lõpe külas selleks kohandatud ruumides.

3. Üleujutusala

Üleujutusala on märgitud planeeringujoonisel 1. Üleujutusala asub Koonga ja Tõstamaa valla piiril, kus lumerohketele talvedele järgnevatel kevadel tõuseb üle kallaste Nätsi peakraav ning ujutab üle riigimaantee Kalli – Tõstamaa – Värati tee nr 19131. Üleujutuse ajal on tee läbimatu.

4. Väärtuslikud alad ja nende maakasutustingimused

Koonga valla üldplaneeringu koostamisel on arvestatud järgmiste väärtuslike aladega:

- roheline võrgustik;
- väärtuslikud maastikud, teelõigud ja vaated;
- kultuurimälestised ja nende kaitsevööndid;
- kaitstavad loodusobjektid ja Natura 2000 alad;
- pärandkultuuri objektid;
- väärtuslik põllumajandusmaa;
- ürglooduse objektid.

Miljööväärtuslike alasid üldplaneerigus eraldi määratleta, miljööväärtuslikena käsitletakse väärtuslike maastikke (vt ptk 4.2).

4.1. Roheline võrgustik

Pärnu maakonna teemaplaneeringuga (Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused 2003) on Pärnumaal määratletud roheline võrgustik. Roheline võrgustik koosneb toimivaks tervikuks ühendatud tugialadest ja tugialasid ühendavatest koridoridest. Roheline võrgustik täpsustab bioloogilise mitmekesisuse toimimise struktuuri, loob eeldused loodushoidlikuks ja tasakaalustatud arendustegevuseks.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu käigus kinnitatud roheline võrgustik on üldistus maakonna tasemel ning selle piirid on ligikaudsed. Käesolev planeering täpsustab rohelse võrgustiku piiri Koonga vallas (Joonis 1). Joonisele 1 on märgitud rohelse võrgustiku koridorid ja rohelse võrgustiku tugialad.

Rohelse võrgustiku koridoride asukohtade määramisel kasutati andmeid Pärnu maakonnaplaneeringust ja informatsiooni kohalikest jahimeestelt.

Üldised maakasutuse- ja ehitustingimused rohelse võrgustiku alal on järgmised :

- rohelse võrgustiku koridorides ja rohelse võrgustiku tugialadel on lubatud vanade mahajäetud talukohtade taastamine ilma piirangut seadmata katastriüksuse suurusele;
- uue üksikelamu või talukompleksi rajamine on lubatud võrgustiku tugialadel, kui katastriüksuse suurus ei ole väiksem, kui 1 ha;
- rohelse võrgustiku tugialadel on aedasid lubatud püstitada vaid ümber õueala, muid alasid võib piirata loomade karjatamiseks;

Koonga valla üldplaneering

- teedehitusel tuleb kasutada abinõusid loomade liikumisvabaduse säilitamiseks koos vajaliku nähtavuse tagamisega teekaitsevööndis;
- roheline võrgustiku tugialasid tükeldavate uute teede rajamisel on vajalik detailplaneering v.a matkarajad, kergliiklusteed ja juurdepääsuteed üksikelamutele;
- raadamine koos katastriüksuse sihtotstarbe muutmisega roheline võrgustiku tugialadel üldjuhul lubatud ei ole v.a endiste talukohtade maal, üksikelamu või talukompleksi rajamisel, tuletõrje veeõtkohtade ja nendele juurdepääsude rajamisel, metsaparanduseks tehtavatel töödel ning metsamajanduslike püsilaoplatside rajamisel, maavara kaevandamise loa andmisel mäeeraldisel ja selle teenindusmaal, pärandkultuuri- ja ürglooduse objektidel lähtuvalt vajadusest neid kaitsta või eksponeerida, kultuurimälestiste kaitsevööndis lähtuvalt vajadusest mälestist kaitsta või eksponeerida;
- vältida uute karjäärade rajamist (sh olemasolevate laiendamist) roheline võrgustiku aladele. Juhul, kui karjääri rajamine on möödapääsmatu, tuleb enne kaevandama asumist kavandada roheline võrgustiku asenduskoridor või –ala, et roheline võrgustiku sidusus säiliks. Kaevandamise lõppedes tuleb kaevandustegevusest rikutud maa-ala rekultiveerida ja taastada roheline võrgustiku osana. Loa andjal on õigus roheline võrgustiku toimimise tagamiseks seada vajalikke leevendus- ja kompensatsioonimeetmeid;
- üksiktuuliku püstitamine üldjuhul keelatud ei ole, üle 28 m kõrguseid üksteisest vähemalt ühe kilomeetri kaugusel paiknevaid üksiktuulikuid võib ehitada detailplaneeringu alusel üldplaneeringu joonisel 3 näidatud aladel ja peatükis 2.9.1. sätestatud tingimustel.

4.2. Väärtuslikud maastikud

Pärnu maakonna teemaplaneeringuga (Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused 2003) on Pärnumaal määratletud Koonga valda jäävad väärtuslikud maastikud.

Väärtuslikud maastikud on kujutatud üldplaneeringu joonisel 2.

Väärtuslike maastike määramisel võeti aluseks järgmiseid üldiseid kriteeriumeid:

- maastik on piirkonna kultuurilis-ajaloolise identiteedi kandja
- maastikul on kultuurilises, ökoloogilises ja sotsiaalses sfääris tähtis avalikkust huvitav roll
- maastik on majandusressurs, mis õige majandamise korral võib aidata kaasa uute töökohtade loomisele

Väärtuslike maastike säilimine eeldab majandustegevuse jätkamist ning uute ehitiste hoolikat planeerimist.

Koonga vallas asuvad järgmised väärtuslikud maastikud:

* **Soontagana** Soode ja metsadega Pärnumaa teistest paikadest eraldatud piirkond jääb Koonga valda. Maastikku läbivad Pärnu - Lihula ja Pärnu-Jaagupi - Kalli maanteed. Maapinna suhteliselt tasane reljeef on kaetud põldude, metsade ja soodega. Pinnakate on kohati nii õhuke, et paas ulatub lausa maapinnale. Talud ja avarad põllud jäävad maanteede või külateede äärde. Maastikku ilmestavad kohalikust paekivist ehitatud hooned ja paekiviaiad.

Asustuse olemasolust juba muinasajal annavad kinnitust kaks linnust: II aastatuhande alguses rajatud Soontagana maalinn Kurese külas ja I aastatuhande teisel poolel rajatud Taaramägi Mihkli külas. Vanast asustusest annavad tunnistust ka kalmed ja kalmistud Kurese, Mihkli, Emmu, Kõima, Paimvere, Rabavere, Tarva, Ura, Saluvere ja Pikavere külates. Maastikule jääb viis mõisakompleksi: Koonga, Keblaste, Kõima, Veltsa ja Oidrema.

Piirkonda jääb mitmeid looduskaitsealasid ja -objekte: Avaste sookaitseala, Kalli - Nedrema puisniit, Pärdi mägi, Mihkli, Koonga ja Naissoo tammikud; Kõima, Veltsa ja Oidrema pargid; Rehekivi, Panga, Uduna ja Sööni-Möldri tammed; Mihkli kiriku pärnad ning Salumägi.

Suurematel maanteedel ja põldude vahelistel külateedel liikujale avanevad kaunid maastikuvaated. Kogu maastik on näha Soontagana maalinna ehitatud vaatetornist.

* **Mihkli** on endine kihelkonnakeskus, mis ajalooliselt kuulus muistse Läänemaa koosseisu. Pikast ajaloost tulenevalt on kiriku ja pastoraadi ümbruses hulgaliselt arheoloogiamälestisi, enamik säilinud hoonetest on tänaseks võetud muinsuskaitse alla. Mihkli kirik on Lääne-Eesti üks vanimaid ehitisi, mis rajati Soontagana muinaskihelkonda 13. sajandi lõpus. Kirikaeda ümbritseb kivimüür, mille sisse jääb vana kalmistu kolme kabeliga. Kirikaia edelanurgas kasvavad puuderingi moodustades iidsed pärnad, värava juures jääkeldri kõrval aga sirguvad Pärnumaa jämedamad pärnad - Mihkli pärnad. Mihkli kalmistul on taaspüstitatud mälestusmärk (säilinud originaal) ilmasõjas ja Vabadussõjas langenud koguduseliikmetele ning 12.07.2012 püstitatud hauatähis metsavend Mihkel Havi ja tema salga liikmete mälestuseks.

Kiriku juurde kuulub aastatel 1855-1858 ehitatud Mihkli koguduse pastoraadihoone - hilisklassitsistlik ühekorruseline krohvitud kivihoone. Hoonet ümbritseb korras park, mille ehteks on Mihkli koguduse pastoraadi pargivaas. Kompleksis on veel tall-tõllakuur ja kelder ning legendaarse metsavenna Ants Kaljuranna (Ants Kaljurand hüüdnimega Hirmus Ants) mälestuskivi.

Mihkli koguduse pastoraadi pargist väljub 1850ndatel rajatud umbes 800 meetri pikkune tee Keblaste mõisa, millest on säilinud valitsejamaja, ait-kuivati ning Pärnumaa ilusaim ja suurim tellisvõlvidega kelder. Mõisa peahoone on täielikult hävinenud, osaliselt on säilinud mõisapark.

Koonga valla üldplaneering

Mõisast Mihkli kalmistule viiva tee ääres on säilinud Keblaste mõisa tuuleveski ülalt ahenev maakividest laotud keham.

Mihkli küla maastikku ilmestab 100 hektari suurune üle 200 aasta vana Mihkli tammik. Mihkli ümbruse haritud põllud moodustavad avatud maastiku.

* **Avaste soo** moodustab osa Lihula - Lavassaare soostikust. Soo on oma arengus jõudnud üleminekustaadiumi madalsoo ja siirdesoo vahel. Siirdesooks arenemisele osutavad suured, mõnemeetrise läbimõõduga raba- ja metsafragmentidega turbasamblamättad. Peamiseks puuliigiks on sookask, põhjaosas kasvab mände, kõikjal leidub üksikuid kuuski. Haruldastest taimeliikidest on leitud rabaluga, soohilakat, sookäppa ja teisi käpalisi. Pinnavee äravool soost toimub Kasari vesikonda Allika ja Avaste magistraalkraavide kaudu.

Avaste soo lõunaosas suuremal soosaarel paikneb muinaslinn - Soontagana maalinn, kus arheoloogiliste väljakaevamiste vanimad leiud pärinevad 7.-8. sajandist. Soontagana maalinna on esmakordselt mainitud 11. sajandil. Läti Hendriku kroonikas märgitakse Soontaganat kihelkonna keskusena. Linnamägi on kokku kantud paerahnule. Viimased kaks talu hävisid 20. sajandi 60ndatel aastatel. Praegu on maalinn ligipääsetav ja korrastatud turismiobjekt.

* **Kurese** on arhailine küla Soontagana maalinna vastas soo servas. Kunagi viis linnusest 2,5 km pikkune pakktee läbi Kärje soo Kurese külla. Küla on tõenäoliselt tekkinud juba varasel või vanemal rauaajal ning säilitanud läbi aegade sumbküla ilme. Tänapäevaks on külahooned hävinud ja muistsed põllud võsastunud, osaliselt on säilinud vaid paekiviaiad taluasemete ümber, kõlvikute piiridel ja teede ääres. Praegused Kurese külas säilinud muinasmälestised on küla kaev, kivikalme, kultusekivi, kiviaiad ja muistsed põllud teise aastatuhande esimesest poolest. Kurese kivikalme (I aastatuhande lõpp eKr - I aastatuhat) on nähtav küla keskosast loode suunas kulgeva külatänavaga all Uierõika taluasemest kirde pool.

* Kurese külast kirdesse jääb aluspõhjaline kõrgendik - **Salumägi**, kus paljandub jaagurahu dolokivi. Pangal paljanduval pael on näha vee mõjul tekkinud karre, samuti on mitmeid paemurde ja lubjapõletusahjude säilmed. Domineerib lootaimestik, kasvavad kadastikud, ka kuker- ja lodjapuud. Veel 20 aastat tagasi kasutati karja- ja heinamaana, praeguseks hakkab kinni kasvama.

* **Kõima mõisaansambel** Koonga - Pärnu-Jaagupi tee ääres on rajatud 18. ja 19. sajandi vahetumise paiku. Muinsuskaitsealused on ühekorruseline poolkelpkatusega paekivist mõisa peahoone, paekivist ait, park ja selle piirdemüürid.

Koonga valla üldplaneering

Kõima külas on muinsuskaitsealused II aastatuhande asulakoht Aia talu maadel, 15. sajandi kalmistu Kalme talu maadel, 14.-15. sajandi kalmistu Kase talu maadel, samuti Teetsi ohvriallikas Kõima mõisast 350 m põhja suunas Aasa talu maadel. Allika vesi olnud tervendava toimega, seda kasutatud nahahaiguste raviks. Veel 1930ndatel aastatel olevat ohverdatud allikale raha, vilja, mett. Kõima mõisa lähistele jääb 100-200 aasta vanuste tammedega 100 hektari suurune Naissoo tammik.

* **Ura** on hästi säilinud kiviaedade ja ilusa külatänavaga küla. Külasse on rajatud aastakümneid tagasi tiik, mida kasutavad piirkonna elanikud supluskohana. Tiigi kõrval olev kultusekivi on toodud siia ümbruskonnast. Küla keskel on betoonist kaevurõngaga kaitstud karsti neelukoht. Külast Kõima poole jääb vana paemurd, mis on kaetud kadakate ja võsaga, seal võib leida jälgi ka lubjapõletuskohadest. Küla ümbruses on laiad korras põlluväljad hajali asuvate taludega. Iidne asulakoht (II at) on tänini alles ka Hõbeda külas. Praegune küla jälgib vana struktuuri, säilinud on muistsed külatänavad ja kiviaiad, mis koos olemasoleva hoonestusega väärib tervikuna kaitse alla võtmist. Suurepärane turismiobjekt koos Ura külaga.

* **Pikavere** küla on iidne asulakoht ja iseloomulik sumbküla, kus külastruktuur ja kiviaedadega külatänavad on väga hästi säilinud. Pikavere külamiljöo orgaaniline osa on 1830. aastal rajatud Pikavere vennastekoguduse palvela, mis on Eestis leiduvate samatüübiliste hoonete hulgas üks autentsemal kujul säilinuid (sh sisustus).

Pikaveres külas asub 1915. aastal valminud endine Koonga vallamaja, 1939. aastast Soontagana vallamaja. Vallamajas olid välja ehitatud ruumid näitelavale, seltsimajale, postkontorile ja raamatukogule. (Talving 2009). Vallamaja on erakätes ja tänapäeval on vallamaja kasutatud omapärase kontserdipaigana. Pikavere küla kultuurmaastik on väga kõrge potentsiaaliga turismiobjekt.

* **Koonga** on praegune vallakeskus, kus vana mõisa ümber kujunenud asulale on kolhoosi ajal kõrvale ehitatud uus asula. Koonga 17. sajandist pärit mõisaansamblist on säilinud poolkelpkatusega ühekorruseline maakivist peahoone, valitsejamaja-tall ja mõisa park.

* **Veltsa mõis ja park.** Veltsa mõisaparki on maaomanik mõnevõrra korrastanud. Veltsa ümbruse põllud on haritud ja põldudel võib kevadel kohata hulgaliselt toonekurgi, kes peavad lugu sellest konnanderikkast alast.

Koonga valla üldplaneering

* **Tarva** külas on 19. sajandi lõpul paekivist ehitatud Tarva doktoraadist säilinud elamu, tall-tõllakuur, haigla, kelder ja kaev, mida ilmestab juugendliku kujundusega kaevupump. Doktoraadi vastas teisel pool teed on metsastunud vana karjamaa, mis puuliikide vanuse ja koosluse poolest on vääriselupaik. Tarva koolimaja söökla alla ja sellest vahetult ida pool on 13.-18. saj kalmistu (arheoloogiamälestis). Tarvas on neli ohvriallikat, neist Ohuallikas annab ohatisi ravivat vett. Tarva küla oli veel 1950-ndatel aastatel väga elujõuline, kui siin asus Tarva masina-traktorijaam. Tarva küla elanikkond hakkas järsult vähenema 1980-ndatel, kui seal suleti 8 klassiline kool.

Tarvas lehisealleega ääristatud ja edasi põldude ja metsatukkade vahel kaunilt looklev tee viib Pangamäele. Mäel, otse Lihula - Pärnu maantee ääres, kasvab väärrikalt Panga tamm ja hulgaliselt sarapuid. Pangamäe jalamil on survealise põhjaveega ala, teisel pool maanteed on karsti neeluala. Legend ütleb, et Pangamäelt läheb käik Oidrema mõisasse.

* **Oidrema mõis** ja mõisapark on hästi taastatud. Mõisast saab laenutada jalgratta ja alustada sobiva pikkusega matka Koonga maadele. Oidrema külas on muinsuskaitsega väärtusega ohvriallikas ehk Seaallikas Uuetoa talu maadel ja Oeda allikas Juhani talu maadel.

* **Rabavere** vanast külastruktuurist on säilinud vähe, sest kolhoosiaastatel ehitati siia suured farmikompleksid. Muinsuskaitseväärtusega on II aastatuhandest pärinev asulakoht Ansi ja Tohvre- Mihkli talude maadel, Kalmistu Üdimägi Õutsma-Mihkli talu maadel, kalmistu Paka mägi ja Suurringi ohvrikivi.

* **Paimvere** külas vahetult Pärnu Lihula maantee ääres (Lõpe töökoja vastas) Viina talu maade soises lepatukas on hiiekoht I-II at ohvriallikaga, millest põhja poole jääb ohvrikivi. Läheduses olla kasvanud hiiemets ja elanud kokk, kes valmistas allikale viimiseks ohvriande, sellest ka nimi Kokaallikas.

* Nedremaa - Kalli looduskaitsealale jääb väga liigirikas ja praeguseks osaliselt korrastatud **Nedremaa puisniit** (80 ha), mis oma paiknemise tõttu on ka huvilistele hästi kättesaadav. Puisniidust loodes on Läänemaa kõrgeim tipp - Pärdi mägi.

* **Kiisamaa soodevaheline tee**. Maantee kulgeb Ahastest kuni Maikse külani ja on ühendusteeks Koongast Ahastesse. Looklev tee on säilinud ajaloolisel teetammil. Teest läände jääb Laisma raba ja ida poole Kase raba. Tee ja raba vahele jäävad liigirikkad puisniidud, kus

Koonga valla üldplaneering

kasvab ka tammesid. Praeguseks on puisniidud võsastunud ja taluhooned enamikus hävinud, säilinud on vaid mõned põlistalud Kiisamaa külas.

* Silmapaistvalt ilusa vaatega kohad on **Soontagana maalinn, Pärdi mägi, Salumägi, Nedrema puisniit, Pikavere külamaastik ja Kurese külamaastik.**

Üldised tingimused väärtuslike maastike säilitamiseks on järgmised:

- Üle 28 m kõrguste raadiosidemastide püstitamine on võimalik vaid detailplaneeringu alusel ja nõutav detailplaneering tuleb võimalikult varases planeerimisetapis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga lennundusseaduse § 35 lõike 6¹ alusel;
- üle 28 m kõrguste üksiktuulikute püstitamine on võimalik vaid detailplaneeringu alusel ja nõutav detailplaneering tuleb võimalikult varases planeerimisetapis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga lennundusseaduse § 35 lõike 6¹ alusel;
- vallavalitsus võib nõuda projekteerimistingimuste taotluse või ehitusteatise esitajalt eksperthinnangut kavandatava ehitise sobilikkuse kohta. Eksperthinnangu andja on arhitektuuri või maastikuarhitektuuri eriala magistritasemele vastava kõrgharidusega või vastutava spetsialisti taseme kutsetunnistusega isik. Vallavalitsus võib eksperthinnangule tuginedes jätta ehitusprojekti heaks kiitmata ja keelduda projekteerimistingimuste või ehitusloa andmisest;
- hoida traditsioonilist maastikustruktuuri (üldine asustumuster, külade struktuur, teedevõrgustik ja maastiku väikeelemendid);
- teede ja liinirajatiste asukohavalikul eelistada olemasolevaid trasse/koridore – teid, pinnasteid, elektriliine; õhuliinidele eelistada maakaableid;
- maastikulised väikevormid nagu kiviaiad, tarad, üksikud puud ja väiksemad puudegrupid, alleed, kivihunnikud, endised talukohad, kui maastikku kujundavad elemendid, tuleb säilitada;
- säilitada maastikus avatust ja vaateid väärtuslikele maastikuelementidele, eriti avalikult kasutatavate teede ääres;
- uusi ehitisi ja maakasutust tuleb sobitada vanade ehitustega nii, et need moodustaksid ehitusliku ja visuaalse terviku, olemasolevatel hoonestatud aladel ehitamisel (sh rekonstrueerimine ja renoveerimine) tuleb järgida väljakujunenud traditsioonilisi ehitusmahtusid ja hoonestuse struktuuri.

4.3. Väärtuslik põllumajandusmaa

Koonga vald on olnud traditsiooniliselt põllumajanduspiirkond. Jätkuv põldude majandamine on vajalik põllumajanduse arenguks ja maastike ajalooliste ning kaunite avatud vaadete säilitamiseks.

Üldplaneeringus on väärtuslike põllumajandusmaade määramise aluseks eelkõige mullaviljakus ja põldude massiivsus. Koonga valla põllumassiivide keskmine mullaviljakuse boniteet on 39,1 hindepunkti.

Väärtuslik põllumajandusmaa on põllumajanduslikult kasutatav maa, mis vastab järgmistele tingimustele:

- põllumassiivi keskmine boniteet peab olema üle 39,1 boniteedipunkti;
- ei asu transpordimaa sihtotstarbega katastriüksusel;
- ei asu elumumaa sihtotstarbega katastriüksusel;
- ei asu alla 2 ha suurusel katastriüksusel, millel asub elamu;
- ei asu ärimaa juhtotstarbega maal;
- ei asu tootmismaa juhtotstarbega maal;
- ei asu endiste talukohtade juhtotstarbega maal;
- ei asu üldkasutatava maa juhtotstarbega maal;
- ei asu puhke- ja virgestusmaa juhtotstarbega maal;
- ei asu elamu juhtotstarbega maal;
- ei asu teemaa juhtotstarbega maal;
- ei asu jäätmekäitluse maa juhtotstarbega maal.

Väärtuslik põllumajandusmaa on kujutatud üldplaneeringu joonistel 1 ja 2.

Väärtusliku põllumajandusmaa säilitamiseks on üldplaneeringuga seatud järgmised tingimused:

- väärtuslik põllumajandusmaa tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses;
- avalikes huvides võib väärtuslikule põllumajandusmaale rajada avalikult kasutatavaid ehitisi;
- väärtuslikule põllumajandusmaale on uute hoonete rajamine reeglina keelatud;
- erandina on lubatud olemasoleva põllumajandusliku tootmismaa ja elumumaa laiendamine 50 % võrra, kusjuures rajatavad hooned ja nende juurde viivad teed ei tohi põllumassiivi tükeldada sedasi, et selle harimisväärtus oluliselt väheneks;
- väärtuslikul põllumajandusmaal, millel asuvad hooldatavad pärandkooslused (puisniidud ja –karjamaad), tohib rajada avalikkusele suunatud infostende, matkaradasid, lõkkeplatse, telkimiskohti, parkimisplatse ja varjualuseid ning tohib

taastada ehitisi (heinaküünid, kaevud jms) nende endistes asukohtades.

4.4. Kultuurimälestised ja 20. saj väärtuslikud arhitektuuriobjektid

Kultuurimälestiste ja 20. saj väärtusliku arhitektuuriobjektide vahetus naabruses ehitamisel tuleb arvestada nende eripäraga ja arhitektuurilise lahendusega.

Kultuurimälestistel ja nende kaitsevööndites tuleb lähtuda muinsuskaitseaduses sätestatud nõuetest ja piirangutest.

Vallavalitsus võib nõuda projekteerimistingimuste taotluse või ehitusteatise esitajalt eksperthinnangut kavandatava ehitise sobilikkuse kohta. Eksperthinnangu andja on arhitektuuri või maastikuarhitektuuri eriala magistritasemele vastava kõrgharidusega või vastutava spetsialisti taseme kutsetunnistusega isik. Vallavalitsus võib eksperthinnangule tuginedes jätta ehitusprojekti heaks kiitmata ja keelduda projekteerimistingimuste või ehitusloa andmisest.

Piirkondades, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on suur, tuleb arvestada mälestistele sobiliku keskkonna säilimisega ning asjaoluga, et muinas- ja keskaegsete asustuskeskuste läheduses võib olla veel leidmata kultuuriväärtuseid (asulakohti, kalmeid, rauasulatuskohti jms). Mälestiste rühmale sobilik keskkond on traditsiooniline ajaloolise asustusstruktuuriga maastik. Enne uute suuremate taristuobjektide ja maardlate kasutuselevõttu on kohane läbi viia arheoloogilised uuringud. Andmed arheoloogilist kultuurikihti sisaldavate alade ja objektide kohta ning nõusoleku tööde teostamiseks annab Muinsuskaitseamet.

Komplekse moodustavate kultuurimälestiste piirides ehitamisel on detailplaneering üldjuhul kohustuslik. Ilma detailplaneeringuta võib kultuurimälestiste kompleksi maa-alal ehitada Muinsuskaitseamet nõusolekul. Kultuurimälestiste kompleksi maa-ala hõlmab samasse kompleksi kuuluvaid kultuurimälestisi ning nende vahelist ala. Komplekse moodustavad kultuurimälestised on:

- **Kõima mõisakompleks**, mille moodustavad mälestised on 11765 Asulakoht, 16654 Kõima mõisa peahoone, 16656 Kõima mõisa ait, 16655 Kõima mõisa park ja 16657 Kõima mõisa piirdemüür;
- **Koonga mõisakompleks**, mille moodustavad mälestised on 16650 Koonga mõisa peahoone, 16651 Koonga mõisa park, 16652 Koonga mõisa pargi piirdemüür ja 16653 Koonga mõisa valitsejamaja-tall;
- **Mihkli kirik ja pastoraat**, mille moodustavad mälestised on 16668 Mihkli pastoraadi park, 16667 Mihkli pastoraadi peahoone, 16669 Mihkli pastoraadi vaas, 16670 Mihkli pastoraadi kelder, 16671 Mihkli pastoraadi tall-tõllakuur, 16664 Mihkli kirikuaia kabel I, 16662 Mihkli kirik, 16663 Mihkli kirikuaia piirdemüür, 8318 Mihkli kirikuaed,

Koonga valla üldplaneering

16665 Mihkli kirikuaia kabel II ja 16666 Mihkli kirikuaia kabel III;

- **Keblaste mõisakompleks**, mille moodustavad mälestised on 16660 Keblaste mõisa kelder, 16659 Keblaste mõisa ait-kuivati ja 16658 Keblaste mõisa valitsejamaja;
- **Tarva doktoraat**, mille moodustavad mälestised on 16676 Tarva doktoraadi kelder, 16675 Tarva doktoraadi haigla, 16674 Tarva doktoraadi kaev, 16673 Tarva doktoraadi tall-tõllakuur ja 16672 Tarva doktoraadi elamu.

Koonga valla üldplaneeringu joonisele 1 kantud kultuurimälestiste nimekiri:

Tabel 5. Kultuurimälestiste nimekiri

Ajaloomälestised

Reg-nr	Nimi	Aadress
28761	Kalli kalmistu	Kalli küla
8318	Mihkli kirikuaed	Mihkli küla, Kiriku
8317	Mihkli kalmistu	Mihkli küla
8316	Vabadussõja mälestussammas	Emmu küla, Mihkli kalmistu
8315	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Emmu küla, Mihkli kalmistu

Ehitismälestised

Reg-nr	Nimi	Aadress
27837	Pikavere vennastekoguduse palvemaja	Pikavere küla, Palvela
16676	Tarva doktoraadi kelder	Tarva küla, Virve
16675	Tarva doktoraadi haigla	Tarva küla, Virve
16674	Tarva doktoraadi kaev	Tarva küla, Otsala
16673	Tarva doktoraadi tall-tõllakuur	Tarva küla, Otsala
16672	Tarva doktoraadi elamu	Tarva küla, Otsala
16671	Mihkli pastoraadi tall-tõllakuur	Mihkli küla, Kiriku
16670	Mihkli pastoraadi kelder	Mihkli küla, Kiriku
16669	Mihkli pastoraadi pargi vaas	Mihkli küla Kiriku
16668	Mihkli pastoraadi park	Mihkli küla, Kiriku
16667	Mihkli pastoraadi peahoone	Mihkli küla, Kiriku
16666	Mihkli kirikuaia kabel III	Mihkli küla, Kiriku
16665	Mihkli kirikuaia kabel II	Mihkli küla, Kiriku
16664	Mihkli kirikuaia kabel I	Mihkli küla, Kiriku
16663	Mihkli kirikuaia piirdemüür	Mihkli küla, Kiriku
16662	Mihkli kirik	Mihkli küla, Kiriku
16661	Keblaste mõisa tuuleveski	Emmu küla, Oeda
16660	Keblaste mõisa kelder	Mihkli küla, Keblaste mõis
16659	Keblaste mõisa ait-kuivati	Mihkli küla, Niinemäe
16658	Keblaste mõisa valitsejamaja	Mihkli küla, Keblaste mõis
16657	Kõima mõisa piirdemüürid	Kõima küla, 19201 Pärnu-Jaagupi-Kalli tee
16656	Kõima mõisa ait	Kõima küla, Kõima mõis

Koonga valla üldplaneering

16655	Kõima mõisa park	Kõima küla, Kõima mõis
16654	Kõima mõisa peahoone	Kõima küla, Kõima mõis
16653	Koonga mõisa valitsejamaja-tall	Koonga küla, Valla
16652	Koonga mõisa pargi piirdemüür	Koonga küla, Valla
16651	Koonga mõisa park	Koonga küla, Valla
16650	Koonga mõisa peahoone	Koonga küla, Valla
8318	Mihkli kirikuaed	Mihkli küla, Kiriku

Arheoloogiamälestised

Reg-nr	Nimi	Aadress
11790	Ohvrikivi "Hiiekivi"	Võitra küla, Kubja
11789	Asulakoht	Hõbeda küla
11788	Ohvriallikas "Seaallikas"	Oidrema küla, Kadaka
11787	Ohvriallikas "Hiieallikas"	Tarva küla, Linnamaa
11786	Ohvriallikas "Hiieallikas"	Tarva küla, Linnamaa
11785	Ohvriallikas "Hiieallikas"	Tarva küla, Linnamaa
11784	Ohvriallikas "Hiieallikas"	Tarva küla, Linnamaa
11783	Kalmistu	Tarva küla, Tarva koolimaja
11782	Kalmistu	Kõima küla, 19205 Tammaru-Mihkli tee; Kõima küla, Kalme
11781	Ohvrikivi	Õepa küla, Laosse
11780	Muistsed põllud "Siimu vared"	Salevere küla
11779	Muistsed põllud	Salevere küla, Siimuesise
11778	Asulakoht	Joonuse küla, Salevere küla
11777	Kalmistu	Paimvere küla, Töökoja; Rabavere küla, Kase; Rabavere küla, Koodi-Jaagu
11776	Asulakoht	Rabavere küla
11775	Ohvrikivi	Paimvere küla, Viina
11774	Ohvrikivi	Paimvere küla, Viina
11773	Ohvrikivi	Paimvere küla, Viina
11772	Ohvrikivi	Paimvere küla, Viina
11771	Ohvriallikas	Paimvere küla, Viina
11770	Hiiekoht	Paimvere küla, Viina
11769	Ohvriallikas "Hiieallikas"	Mihkli küla, Vahtra
11768	Linnus	Piisu küla
11767	Ohvriallikas "Teetsi, Täitsi allikas"	Kõima küla, Aasa
11766	Kalmistu	Kõima küla, Kase; Kõima küla, Pikksaare
11765	Asulakoht	Kõima küla Kuivati, Kõima küla Kõima mõis
11764	Muistsed põllud	Kurese küla, Lülle-Rõika
11763	Linnus	Kurese küla, Kärje soo
11762	Kultusekivi	Kurese küla, Alt-Tõnise
11761	Kivikalme	Kurese küla, Alt-Tõnise
11760	Kalmistu	Järve küla, Rekari
11759	Asulakoht	Hõbeda, küla
11758	Kalmistu	Kiisamaa küla, Kiisapõllu

Koonga valla üldplaneering

11757	Ohvrikivi	Vastaba küla
11756	Kultusekivi	Emmu küla, Sepa
11755	Kalmistu	Emmu küla, Mäe-Jüri

20. saj väärtuslik arhitektuur

Reg-nr	Nimetus	Aadress	Dateering
1903	Kauplus	Koonga küla	tsaariaeg
1904	Meierei	Koonga küla	vabariik
1938	Koonga vallamaja	Pikavere küla	tsaariaeg

Arheoloogiamälestised, mille osas on kultuurimälestiseks tunnistamise menetlus pooleli

Nr	Nimi	Aadress
29986	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29987	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29988	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29989	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29990	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29990	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29991	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29992	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29993	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29994	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29995	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29996	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
29998	Asulakoht	Alt-Tõnise (33404:001:0065) Rätsepa (33404:001:0068) Matso-Mardi (33404:001:0067) Hirsi (33404:001:0158) Jürna (33404:001:0069) Lülle-Rõika (33404:001:0066)
30002	Asulakoht	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
30003	Linnus	Jürna (33404:001:0069) Kurese maastikukaitseala 1 (33401:001:0256)
30004	Kivikalme	Jürna (33404:001:0069)
30005	Kivikalme	Jürna (33404:001:0069)
30006	Kivikalme	Jürna (33404:001:0069)
30007	Muistsed põllud	Lülle-Rõika (33404:001:0066) Jürna (33404:001:0069) Kurese maastikukaitseala 1 (33401:001:0256)
30008	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
30775	Asulakoht	1) Matsi-Annuse (33404:001:0193) 2) Tõnise-Jaani (33404:001:0040) 3) Hansu-Jüri (33404:001:0076) 4) Aru (33404:001:0109) 5) Peitsoni (33404:001:0194)
30777	Lohukivi	Alt-Tõnise (33404:001:0065)
30778	Kivikalme	Lülle-Rõika (33404:001:0066)
30779	Kivikalme	Põlispõllu (33404:001:0113)

30780	Kivikalme	Põlispõllu (33404:001:0113)
30781	Linnus	Põlispõllu (33404:001:0113)
30782	Muistsed põllud	Põlispõllu (33404:001:0113)
30783	Muistsed põllud	Põlispõllu (33404:001:0113) Lülle-Rõika (33404:001:0066) Kurese maastikukaitseala 1 (33401:001:0256)
30784	Kalmistu	Lülle-Rõika (33404:001:0066)

4.5. Pärandkultuuri objektid

Põllu- ja metsa majandamisel ning ehitustegevusel tuleb pärandkultuuri objektide olemasolu välja selgitada. Pärandkultuuri objektide säilimine tuleb maaomanikul tagada, neid ei või kahjustada ning vahetusse naabrusse ehitamisel on soovitatav arvestada objektide eripäraga. Kasutada tuleb sobivaid arhitektuurilisi lahendusi.

Vallavalitsus võib nõuda projekteerimistingimuste taotluse või ehitusteatise esitajalt eksperthinnangut kavandatava ehitise sobilikkuse kohta. Eksperthinnangu andja on arhitektuuri või maastikuarhitektuuri eriala magistritasemele vastava kõrgharidusega või vastutava spetsialisti taseme kutsetunnistusega isik. Vallavalitsus võib eksperthinnangule tuginedes jätta ehitusprojekti heaks kiitmata ja keelduda projekteerimistingimuste või ehitusloa andmisest.

Pärandkultuuri objektid on kantud üldplaneeringu joonisele 2. Pärandkultuuri objektide nimekiri ja nimekirjas toodud koodide selgitus on üldplaneeringu seletuskirja Lisa 1.

4.6. Kaitstavad loodusobjektid ja Natura 2000 alad

Koonga valla pindalast jääb erinevate kaitsealade alla 19 242 ha ehk 43,8 % valla pindalast.

Kaitsealuste liikide leiukohti on 742 ja kaitsealuseid liike on leitud 94.

Kaitsealused loodusobjektid on kujutatud planeeringujoonistel 1 ja 2.

Tabel 6. Kaitstavad loodusobjektid

Tähis üldplaneeringu kaardil	Kaitsealuse objekti nimi	Objekti tüüp	Natura 2000 ala nimi ja tüüp	pindala (ha)
Avaste hoiuala	Avaste hoiuala	Hoiuala	Tuhu-Kesu linnuala, Avaste loodusala	456,5
Avaste looduskaitseala	Avaste looduskaitseala	Looduskaitseala	Tuhu-Kesu linnuala, Avaste loodusala	3439,6
Karinõmme looduskaitseala tähistamata	Karinõmme looduskaitseala	Looduskaitseala	Karinõmme loodusala	388,7
	Kiisamaa kaljukotka püsielupaik	Püsielupaik		64,5

Koonga valla üldplaneering

Lauaru looduskaitseala	Lauaru looduskaitseala	Looduskaitseala	Lauaru loodusala	87,8
Kurese maastikukaitseala	Kurese maastikukaitseala	Maastikukaitseala	Kurese loodusala	524,6
Kõima mõisa park	Kõima mõisa park	kaitsealune park		3,8
tähistamata	Laisma kaljukotka püsielupaik	Püsielupaik		627,5
tähistamata	Laisma metsise püsielupaik	Püsielupaik		79,5
Lavassaare looduskaitseala	Lavassaare looduskaitseala	Looduskaitseala	Lavassaare linnuala, Lavassaare loodusala	11132
tähistamata	Lavassaare metsise püsielupaik	Püsielupaik		68,8
Lihula hoiuala	Lihula hoiuala	Hoiuala	Tuhu-Kesu linnuala, Lihula loodusala	99,9
Lihula maastikukaitseala	Lihula maastikukaitseala	Maastikukaitseala	Tuhu-Kesu linnuala, Lihula loodusala	1307,6
Madissaare looduskaitseala	Madissaare looduskaitseala	Looduskaitseala	Madissaare loodusala	101,4
Mihkli looduskaitseala	Mihkli looduskaitseala	Looduskaitseala	Mihkli loodusala	89,4
Naissoo looduskaitseala	Naissoo looduskaitseala	Looduskaitseala	Naissoo loodusala	116,3
Nedrema looduskaitseala	Nedrema looduskaitseala	Looduskaitseala	Nätsi-Võlla linnuala, Nedrema loodusala	2439,4
Nätsi-Võlla hoiuala	Nätsi-Võlla hoiuala	Hoiuala	Nätsi-Võlla loodusala	750,2
Nätsi-Võlla looduskaitseala	Nätsi-Võlla looduskaitseala	Looduskaitseala	Nätsi-Võlla linnuala, Nätsi-Võlla loodusala	4
Oidrema hoiuala	Oidrema hoiuala	Hoiuala	Oidrema loodusala	35,3
Oidremaa mõisa park	Oidremaa mõisa park	kaitsealune park		3,4
1	Panga tamm	Kaitstav looduse üksikobjekt		0,8
Pärdi mägi	Pärdi mägi	uuendamata kaitsekorruga kaitseala		27,9
2	Pärnad (5); Mihkli kiriku pärnad	Kaitstav looduse üksikobjekt		2,8
3	Rehekivi; (Vanapagana lingukivi)	Kaitstav looduse üksikobjekt		0,8
4	Sööni-Möldri tamm	Kaitstav looduse üksikobjekt		0,8
Tuhu hoiuala (Pärnu)	Tuhu hoiuala (Pärnu)	Hoiuala	Tuhu-Kesu linnuala, Tuhu loodusala	113,2
Tuhu maastikukaitseala	Tuhu maastikukaitseala	Maastikukaitseala	Tuhu-Kesu linnuala, Tuhu loodusala	808
5	Uduna tamm	Kaitstav looduse üksikobjekt		0,8
Ura maastikukaitseala	Ura maastikukaitseala	Maastikukaitseala	Lavassaare linnuala, Ura loodusala	311,2
Veltsa mõisa park	Veltsa mõisa park	kaitsealune park		6,1

Koonga vallas on neli loodusobjekti, mille suhtes on tehtud kaitse alla võtmise ettepanek ja algatatud looduskaitseaduse § 9 lõike 1 alusel loodusobjekti kaitse alla võtmise menetlus.

Koonga valla üldplaneering

Vastavad alad on kantud üldplaneeringu joonistele 1 ja 2:

- Pärdi mägi
- Tuhu looduskaitseala
- Nätsi-Võlla looduskaitseala
- Avaste looduskaitseala

Loodusobjektidel, mille suhtes on tehtud kaitse alla võtmise ettepanek tuleb arvestada, et vastavalt looduskaitseaduse § 8 lõikele 6 on haldusorganil, kellele on esitatud taotlus muu haldusakti andmiseks, mis võib mõjutada ettepanekus nimetatud loodusobjekti seisundit, õigus peatada haldusakti andmise menetlus. Haldusakti andmise menetlus peatatakse kuni loodusobjekti kaitse alla võtmise või kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse tegemiseni, kuid mitte kauemaks kui 28 kuuks haldusakti andmise menetluse peatamise otsuse tegemisest arvates.

Erinevate tegevuste planeerimisel kaitstavatel loodusobjektidel tuleb lähtuda kaitstava objekti kaitse-eeskirjast, kaitse eesmärgist ja kaitsekorralduskavast. Täiendavaid piiranguid üldplaneeringuga ei seata.

Euroopa Liidu Natura 2000 võrgustiku alad asuvad Koonga vallas olemasolevatel kaitstavatel aladel (vt tabel 6). Tegevuse kavandamisel, mis eeldatavalt võib avaldada mõju Natura 2000 võrgustiku alale tuleb anda kavandatavale tegevusele eelhinnang ja kaaluda keskkonnamõju hindamist.

4.7. Ürglooduse objektid

Paljud Eestimaa geoloogilised objektid on püsiva teadusliku ja üldkultuuriajaloolise väärtusega ning nende säilitamiseks järgnevatele põlvkondadele on need objektid koos kaitsserežiimi soovitustega kantud "Eesti ürglooduse raamatusse". "Eesti ürglooduse raamat" on Eesti geoloogiliste eluta loodusemälestiste andmepank.

Põllu- ja metsa majandamisel ning ehitustegevusel tuleb ürglooduse objektide olemasolu välja selgitada. Ürglooduse objektide säilimine tuleb maaomanikul tagada, neid ei või kahjustada ning vahetusse naabrusse ehitamisel peab arvestama objekti eripäraga. Kasutada tuleb sobivaid arhitektuurilisi lahendusi.

Kinnistuülest keskkonnamõju ürglooduse objektidele tuleb hinnata, kui kavandatakse kaevandamise käigus põhjavee taseme langetamist.

Ürglooduse objektid on rändrahnud, paljandid, allikad, karstivormid, sood ja järved jt.

Koonga vallas asuvad ürglooduse objektid on kantud üldplaneeringu joonisele 2.

5. Ehituskeeluvööndi vähendamine

Ehituskeeluvööndit üldjuhul ei vähendata. Erandina on lubatud Vanamõisa jõe kalda ehituskeeluvööndi vähendamine Nupu katastriüksusel (katastritunnus 33403:001:0021) ja munitsipaalomandisse taotletaval maatükil M-13 (vt tabel 7) ning Koonga järve kalda ehituskeeluvööndi vähendamine munitsipaalomandisse taotletaval maatükil M-17 (vt tabel 7). Ehituskeeluvööndi vähendamise ulatus määratakse detailplaneeringuga.

Kalda ehituskeeluvööndi osa, mille ulatust on lubatud vähendada on kantud üldplaneeringu joonisele 1 ja Koonga külakeskuse kaardile.

6. Üldplaneeringu elluviimine

6.1. Maa juhtotstarbe mõiste, rakendus ja maa reserveerimine

Maakasutuse juhtotstarve on üldplaneeringuga määratav territooriumi kasutamise valdav otstarve, mis annab arengusuuna kogu määratletud piirkonnale.

Üldplaneeringu muutmine on üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbe muutmine üle 30%, kui käesolevas üldplaneeringus ei ole sätestatud teisiti.

Maade reserveerimisel ei toimu kohest maaüksuse sihtotstarbe muutmist, vaid maa-alad reserveeritakse mingiks kindlaks juhtotstarbeks, et antud ala oleks vajaduse korral tulevikus võimalik kasutada üldplaneeringus ettenähtud viisil. Maaomanik saab maa-ala kasutada praegusel sihtotstarbel seni, kuni ta seda soovib. Reserveeritud juhtotstarve muutub kohustuslikuks ehitustegevusel või senise kasutusotstarbe muutmisel. Arendustegevusel tuleb arvestada kehtestatud üldplaneeringuga sätestatud põhimõtete ja maakasutuse juhtotstarbega.

Katastriüksuse sihtotstarbe määramine toimub vastavalt kehtivale seadusandlusele. Sihtotstarbe määramisel tuleb silmas pidada, et üldplaneering või detailplaneering ei määra katastriüksuse sihtotstarvet, vaid annab sisulise aluse selleks.

6.2. Ettepanekud maa munitsipaalomandisse taotlemiseks

Vabariigi Valitsuse 02.06.2006. a määruse nr 133 „Maa munitsipaalomandisse andmise kord” kohaselt on kohaliku omavalitsuse volikogu vastava otsuse alusel koostatud maa munitsipaalomandisse andmise taotluse üheks lisaks väljavõtte detailplaneeringust, selle puudumisel üldplaneeringust. Detailplaneeringu puudumisel ei lisata väljavõtet üldplaneeringust juhul, kui maad taotletakse munitsipaalomandisse maareformi seaduse § 28 lõike 1 punkti 1 alusel (munitsipaalomandisse jäävate hoonete ja rajatiste alune ning neid

Koonga valla üldplaneering

teenindav maa).

Maa munitsipaalomandisse andmise taotlus peab muu hulgas sisaldama selgitust, milliste ülesannete täitmiseks omavalitsus maad vajab ning millisel eesmärgil võetakse maa kasutusse.

Käesoleva planeeringuga tehakse ettepanek esitada taotlus kohaliku omavalitsusüksuse ülesannete täitmiseks ja arenguks vajalike maa-alade munitsipaalomandisse andmiseks vastavalt tabelile 7.

Tabel 7. Munitsipaalomandisse taotletavad maa-alad

Tähis üldplaneeringu kaardil	Ligikaudne pindala (ha)	Nimetus	Asukoht	Juhtotstarve	Selgitus, milliste ülesannete täitmiseks maad vajatakse
M-1	4,756	Küla väljak	Oidrema küla	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, küla jaanitule plats, laste turnimisväljak
M-2	5,85	Aiamaa	Oidrema küla	Aiandusmaa, üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, aiamaad, juurdepääsutee, haljasala
M-3	0,094	Pangamäe	Karinõmme küla	Üldkasutatav maa	Bussiootepaviljoni ja parkla maa
M-4	3,925	Lõpe keskus	Lõpe küla	Üldkasutatav maa, tootmismaa	Lõpe klubi, lasteaia-põhikooli, katlamaja, teede, parklate, spordiväljakute, tuletõrje veevõtukohtade ja haljasala maa
M-5	1,074	Tiigimäe	Lõpe küla	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, supluskoht
M-6	2,346	Lodja park	Lõpe küla	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, Lõpe kandi vana jaanitulekoht, mis väärrib taastamist
M-7	1,05	Kalli kalmistu	Kalli küla	Kalmistute maa	Kalmistu
M-8	0,351	Kalli bussipeatus	Kalli küla	Üldkasutatav maa	Bussiootepaviljoni maa
M-9	0,137	Parkla	Irta küla	Üldkasutatav maa	Parkla
M-10	0,146	Irta peatus	Irta küla	Üldkasutatav maa	Bussiootepaviljoni maa, laste mänguväljak
M-11	8,213	Aiamaa	Koonga küla	Aiandusmaa	Virgestus- ja puhkeala, aiamaad, Koonga kariääri

Koonga valla üldplaneering

					aiamaad, Koonga karjääri ümbersõidutee
M-12	0,892	Tammiku	Koonga küla	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, küla jaanitule plats, vabaõhuürituste koht
M-13	6,266	Veltsa mõis	Veltsa	Üldkasutatav maa	Vallale kuuluvate ajalooliste Veltsa mõisa hoonete ja ümbritseva pargi maa-ala.
M-14	0,318	Loigu tiik	Koonga küla	Üldkasutatav maa	Haljasala, tuletõrje veevõtukoht
M-15	0,086	Meieri	Koonga küla	Üldkasutatav maa	Haljasala
M-16	0,871	Töökoja parkla	Koonga küla	Üldkasutatav maa, tootmismaa, teemaa	Parkla, haljasala, tootmishoonete vaheliste teede maa
M-17	13,04	Sootsa	Koonga küla	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, Koonga järv, tuletõrje veevõtu koht, supluskoht, Koonga karjääri ümbersõidutee
M-18	0,216	Töökojaesine	Tarva küla	Üldkasutatav maa	Bussipeatuse parkimisala, haljasala
M-19	2,914	Mihkli kalmistu	Emmu küla	Kalmistute maa	Kalmistu, kalmistu parkla ja juurdepääsutee
M-20	0,898	Mõisaesise	Kõima küla	Üldkasutatav maa	Haljasala
M-21	3,474	Saari	Pikavere	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, Saari tiigid, ujumiskoht
M-22	1,243	Korise-Lemsi	Pikavere	Üldkasutatav maa	Haljasala
M-23	1,604	Ura-Tiigi	Ura	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, Ura tiik, supluskoht, tuletõrje veevõtu koht
M-24	1,782	Aiamaa	Irta	Üldkasutatav maa	Virgestus- ja puhkeala, aiamaad
M-25	0,866	Silo	Kuhu	Üldkasutatav maa	Sportlikuks tegevuseks sobiv virgestus- ja puhkeala. Maatükil asuvad endised lagununud silotranšeed kuuluvad vallale.

M-26	0,157	Pargi	Oidrema	Üldkasutatav maa	Park, haljasala
M-27	0,237	Peatuse	Oidrema	Üldkasutatav maa	Teemaa laiendus, parkla, võimalik uue bussipeatuse asukoht

6.3. Detailplaneeringu koostamise kohustuse tekkimine

Detailplaneeringu kohustusega alasid üldplaneeringu kaardil näidatud ei ole. Detailplaneeringute koostamise vajadus sõltub kavandatavast tegevusest, selle mõjust väljapoole kinnistu piiri ja avalikust huvist. Avaliku huvi määratlemisel lähtutakse eelkõige vallaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest.

Detailplaneeringu kohustus tekib järgmistel juhtudel:

- roheline võrgustiku tugialasid tükeldavate uute teede rajamisel on vajalik detailplaneering v.a matkarajad, kergliiklusteed ja juurdepääsuteed elamutele;
- raadamine koos katastriüksuse sihtotstarbe muutmise ja roheline võrgustiku tugialadel üldjuhul lubatud ei ole v.a endiste talukohtade maal, üksikelamu või talukompleksi rajamisel, tuletõrje veeõtkohtade ja nendele juurdepääsude rajamisel, metsaparanduseks tehtavatel töödel ning metsamajanduslike püsilaoplatside rajamisel, maavara kaevandamise loa andmisel mäeeraldisel ja selle teenindusmaal, pärandkultuuri- ja ürglooduse objektidel lähtuvalt vajadusest neid kaitsta või eksponeerida, kultuurimälestiste kaitsevööndis lähtuvalt vajadusest mälestist kaitsta või eksponeerida;
- detailplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine on kohustuslik, kui ehitiste püstitamisel, maaparandusel või põllumajandustöödel väljatava kaevise maht ulatub dolokivi ja lubjakivi korral üle 3000 m³;
- komplekse moodustavate kultuurimälestiste piirides ehitamisel on detailplaneering üldjuhul kohustuslik. Ilma detailplaneeringuta võib kultuurimälestiste kompleksi maa-alal ehitada Muinsuskaitseamet nõusolekul. Komplekse moodustavate kultuurimälestiste loend on toodud peatükis 4.4;
- kohaliku omavalitsuse initsiatiivil koostatakse detailplaneeringuid juhul, kui tegemist on avalike huvide kaitsmisega või valla omandis olevate kinnistute väärtustamisega;
- Koonga-Kalli kergliiklustee rajamisel on nõutav detailplaneering (vt ptk 2.9.3.);
- üle 28 m kõrguste üksiktuulikute ja raadiosidemastide ehitamine on lubatud ainult detailplaneeringu alusel, nõutav detailplaneering tuleb võimalikult varases planeerimisetapis kooskõlastada Kaitseministeeriumiga lennundusseaduse § 35 lõike 6¹ alusel;

Koonga valla üldplaneering

- tegevusi, millega kaasneb kinnistuülene mõju elamumaa sihtotstarbega või maatulundusmaa sihtotstarbega maal asuva elamu õuealale, võib detailplaneeringu alusel lubada ainult mõjutatud kinnistuomanike nõusolekul. Kinnistuülestest mõjude hulka arvatakse ka kinnistul kavandatava tegevusega kaasneva transpordi mõju (müra, tolm, valgusreostus, liiklusohutus jms);
- kohalikul omavalitsusel on kohustus kaaluda detailplaneeringu koostamise vajadust ärimaa, tootmismaa ja mäetööstusmaa juhtotstarbega aladel, kui võib ilmnedu kavandatava tegevuse mõju väljapoole kinnistu piiri.

6.4. Üldplaneeringu rakendamiseks vajalikud tegevused ja majanduslikud võimalused

Planeeringu rakendamine avalikes huvides toimub valla eelarve vahenditest, millele püütakse leida kaasfinantseerimise võimalusi erinevatest Eesti ja Euroopa fondidest ning eraarendajatelt. Elamu-, tootmis- ja ärimaade arendamine toimub reeglina eraomaniku ettevõtmisel ja rahastamisel.

6.5. Keskkonnamõju seireks kavandatavad meetmed ja mõõdetavate indikaatorite kirjeldus

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt on seiremeetmete eesmärk teha varakult kindlaks, kas strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneb oluline keskkonnamõju ning rakendada ebasoodsat keskkonnamõju vältivaid ja leevendavaid meetmeid. Üldplaneeringu elluviimisest tulenevate mõjude seiret korraldab kohalik omavalitsus.

Üldplaneeringu alusel edasiste arenduste kavandamisel peab kohalik omavalitsus olulise negatiivse keskkonnamõju võimalikult varaseks tuvastamiseks, võimalusel vältimiseks või vähendamiseks detailplaneeringute lähteülesannete ja projekteerimistingimuste koostamisel järgima üldplaneeringus sätestatud. See on peamine seiremeede üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise tähenduses.

Üldplaneeringuga kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva keskkonnamõju seire tuleb ühitada teiste planeeringute ja arengukavadega kavandatava tegevusega rakendatava seiresüsteemiga, et saada omavahel võrreldavaid andmeid. Seejuures on oluline erinevate strateegilise (sh ruumilise) planeerimise dokumentide KSHdes kavandatud seiremeetmete ja mõõdetavate indikaatorite omavaheline kooskõla ja seiremeetmete mõõtmise sagedus.

Koonga valla üldplaneering

Üldplaneeringu elluviimisega kaasneva tegevuse mõjude mõõtmiseks on soovitatav rakendada järgmisi indikaatoreid:

- naabrussuhetel ja avalikul huvil põhinevate vastuväidete arv detailplaneeringute menetlemisel, neist rahuldamata jäänud vastuväidete osakaal;
- üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute osakaal.

Oluline keskkonnaseire meede omavalitsuse tasandil on üldplaneeringu regulaarne ülevaatamine vastavalt planeerimisseadusele (vastu võetud 28.01.2015, RT I, 26.02.2015, 3). Üldplaneeringu vaatab üle kohaliku omavalitsuse volikogu iga viie aasta tagant vastavalt planeerimisseadusele § 92. Kehtestatud üldplaneeringu vaatab üle kohalik omavalitsus pärast volikogu korralisi valimisi ja esitab ülevaatamise tulemused maavanemale. Antud meede loob võimaluse analüüsida planeeringute elluviimisega kaasnevaid mõjusid ja kavandada ilmnunud ebakõladele uute planeeringutega leevendavaid meetmeid.

Planeeringuga kavandatud tegevuste reaalse keskkonnamõju hindamiseks on vajalik perioodiliselt läbi viia keskkonnakomponentide kvaliteedi seire. Rakendatavad seireprogrammid on seiremeetmetekandamiseks vajalike kulutuste vähendamiseks otstarbekas siduda toimiva riikliku seireprogrammiga. Kogutud seireandmed tuleb perioodiliselt koondada ning võrrelda neid varem kogutud andmetega. Kui seireandmete analüüsil ilmneb mõne keskkonnakomponendi kvaliteedi oluline halvenemine võrreldes eelnevate perioodidega, tuleb teostada täiendav kontroll ning rakendada vastavad meetmed negatiivse mõju vältimiseks või leevendamiseks.

Riikliku seire raames jääb Koonga valda 15 seirejaama, nt ohustatud soontaimede- ja samblaliikide seire (SJA14710000, SJA4514000) ohustatud taimekoosluste (Natura 2000 kooslused) seire; haruldaste ja ohustatud taimekoosluste seire (SJA5099000), jõevähi seire (SJA8737000), väikejärvede seire (SAJ4521000), madalsoode ja rabade linnustik (SJA7242000) jne.

Looduskomponentide kvaliteedi hindamiseks on oluline perioodiliselt läbi viia põhjavee-, pinnavee-, õhu- ja pinnasekvaliteedi seire. Ühisveevärgiks kasutatavate puurkaevude vee kvaliteedi seiret teostavad vee erikasutusluba omavad ettevõtted, välisõhu seiret teostavad välisõhu saasteluba ja samuti keskkonnakompleksluba omavad ettevõtted vastavalt lubades sätestatud nõuetele. Ülenormatiivsete näitajate korral tuleb teha ettekirjutused ning võtta tarvitusele vastavad meetmed olukorra parandamiseks.

Üldplaneeringu realiseerudes on oluline jälgida ka olemasolevate metsade ja rohealade

Koonga valla üldplaneering

säilimist. Valla üldiste ruumilise arengusuundade kaasajastamiseks on oluline vallavalitsuse ametniku poolt üldplaneeringu iga-aastane ülevaatus. Juhul kui arengusuunad on oluliselt muutunud, on vajalik algatada üldplaneeringu muutmine. Et hinnata valla elanike rahulolu elukeskkonnaga on soovitatav teostada ka elukeskkonna kvaliteedi seiret, viies läbi küsitlusi ja uuringuid, et teada saada elanike arvamust ja eelistusi valla arengu suhtes. Samuti jälgida demograafilisi näitajaid.

7. Joonised

- Joonis 1 1:30 000, Põhijoonis
- Joonis 2 1:30 000, Pärandkultuur ja loodus
- Joonis 3 1:30 000, Maardlad ja tehnorajatised

Tihedama asustusega külakeskuste põhiliste tehnovõrkude ja teede joonised:

- Koonga külakeskuse kaart 1:5 000
- Oidrema külakeskuse kaart 1:5 000
- Lõpe külakeskuse kaart 1:5 000
- Irta külakeskuse kaart 1:5 000

8. Üldplaneeringu seletuskirja lisad

- Lisa 1 Pärandkultuuri objektide nimekiri
- Lisa 2 Olemasoleva olukorra lühikirjeldus
- Lisa 3 Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne
- Lisa 4 Avalikustamist ja menetluse käiku puudutavad materjalid, esitatud märkused ja ettepanekud

Kasutatud allikad

1. Keskkonnaagentuuri Keskkonnaregister: tabelandmed ja ruumiandmed kaitsealade, kaitsealuste üksikobjektide, Natura alade, ürglooduse objektide ja pärandkultuuri objektide kohta.
2. Pärnu maakonna teemaplaneering “Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015”. [WWW] <http://parnu.maavalitsus.ee/et/maakonna-sotsiaalne-infrastruktuur-2008-2015> (19.11.2014)
3. Pärnu maakonna teemaplaneering “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”. [WWW] <http://parnu.maavalitsus.ee/et/maakonna-sotsiaalne-infrastruktuur-2008-2015> (19.11.2014)
4. Maa-ametist saadud ruumiandmed.

Koonga valla üldplaneering

5. Riigimaanteede teehoiukava aastateks 2014-2020 [WWW]
<http://www.mnt.ee/index.php?id=23919> (19.11.2014)
6. Kultuurimälestiste riiklik register. [WWW] register.muinas.ee (18.11.2014)
7. Liiklusloenduse tulemused 2013. aastal. [WWW] <http://www.mnt.ee/?id=10658>
(19.11.2014)
8. Koostatav 330/110 kv elektriliini teemaplaneering. [WWW]
<http://parnu.maavalitsus.ee/et/koostatav-330/110-kv-elektriliini-teemaplaneering>
(25.11.2014)
9. Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneering. [WWW]
<http://parnu.maavalitsus.ee/et/parnu-maakonna-planeeringu-tuuleenergeetika-teemaplaneering> (25.11.2014)
10. Pärnu maakonnaplaneering. [WWW] <http://parnu.maavalitsus.ee/kehtiv-maakonnaplaneering> (25.11.2014)
11. Koonga valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2012-2024.
Tartu 2012. OÜ Alkranel
12. Talving, Hanno. (2009). Eest vallamajad. Kirjastus Tänapäev
13. Koonga dolokivimaardlasse kavandatava kahe karjääri rajamisega ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne. Töö nr 08/0279. Tallinn 2008. OÜ Inseneribüroo STEIGER